au arkkitehtiuutiset

8 • 2018

LIUNE™

SIMPLIFY YOUR DOORS

TUTUSTU OVIMALLISTOON
www.liune.fi

ARKKITEHDIT JA SUUNNITTELIJAT
FREE Liune GDL -objekti Archicadiin ja REVIT -objekti ladattavissa www.liune.fi. Liunen GDL-objekti päivittyy syyskuussa!

http://bit.ly/liune

Liune on uusi väliovistandardi

joka helpottaa tilan suunnittelua ja sisustamista

KORVAA KÄÄNTYVÄT L-OVET I-OVELLA JA SUUNNITTELE TILAA
Asunnon viihtyvyyteen vaikuttavat väljyyden tuntu, valoisuus, värit ja materiaalit sekä tilan kalustettavuus. Tutkimustenkin mukaan kaikki arvostavat väljää tilaa. Liune edesauttaa asunnon muunneltavuutta ja monikäyttöisyyttä sekä tuo elikaarilaatua rakennuksiin.

LIUNE NOSTAA ASUNNON ARVOA
Asunnon arvo määräytyy aina asukkaan omista tarpeista ja siitä, miten hyvin asunto vastaa sen hetken vaatimuksiin. Tosiasia on se, että mitä enemmän asukkaalle on suunniteltu tilaa, sen arvokkaampi asunto on.

”Taide on sielulle hunajaa”
- Johanna Oras -

Syksyllä julkaistaan kuvataiteilija Johanna Oraksen LIUNE taideovi mallisto

Liune by Johanna Oras -väliovimallisto tuo taiteen osaksi arkea ainutlaatuisella tavalla. Tilankäytön mullistava ja hyvin äänieristetty Liune on taiteen kanssa täydellinen pari unelmakotiin tai toimistoon.

Liune by Johanna Oras on myynnissä syyskuusta alkaen.

Tule tutustumaan mallistoon Jätkäsaaren kaupunkimessuille ja Finnbuild -messuille lokakuussa, osasto 6m28. Tervetuloa!

MIIA PERKKIÖ
Rakennusperintö SAFAn puheenjohtaja

> RAKENNUSPERINNÖN VAALIMISESSA PALJON RIIPPUU ARKKITEHDEISTA – NIIN VIRKAMIEHISTÄ KUIN SUUNNITTELIJOISTA.

Pidetään huolta perinnöstä!

Vanhan rakennuksen korjaamista ja säilymistä perustellaan yhä useammin uudella ja tuottavalla käyttötarkoituksella. Sama pätee Suomessa nykyisin myös monumentteihin ja historiallisiin rakennuksiin, joiden säilymisen pitäisi perustua muihinkin kuin taloudellisiin arvoihin.

Olympiastadionin korjauksen seuraaminen on ollut hämmentävää. Suomen ehkä ikonisinta urheilurakennusta ei restauroida – rakennuksen arvoihin ja niiden kunnioittamiseen nojaava termi ei edes sopisi tähän yhteyteen. Stadion perusparannetaan ja uudistetaan purkamalla, louhimalla ja tekemällä uutta.

Eliel Saarisen Helsingin päärautatieaseman toimistosiipi vuodelta 1909 muuttuu hotelliksi. Sen aikalainen on Oulussa puoleksi purettu entinen opetusvirasto, jonne tehdään asuntoja. Saarisen tuotantoa on myös Munkkiniemen pensionaatiksi rakennettu, entisenä kadettikouluna tunnettu linnamainen rakennus, johon tulee asuntoja. Tämän ajan trendi on, että sopivalla paikalla sijaitseva arvorakennus muutetaan hotelliksi tai asunnoiksi. Vaihtoehtoja pitäisi tarkastella laajemmin.

Esimerkit ovat vain kuorta kerman päällä. Valtion omistamia arvokiinteistöjä ja kokonaisia kortteleita myydään eteenpäin ja jalostetaan uusiin käyttöihin. Toisaalta on hyvä, että rakennusperintö kiinnostaa kiinteistösijoittajia, kun valtio on järjestänyt asiansa niin, ettei sen virastoilla ole enää varaa toimia alun perin niitä varten tehdyissä puitteissa.

Kyse on osittain puhtaasta bisneksestä. Rakennusoikeutta annetaan lisää ja purkaminen sallitaan. Ilmanvaihto voi olla vain koneellista, mikä tuntuu pätevän kaikkeen korjaamiseen kohteesta riippumatta. Tilajäsentelyn ohella uusi käyttö poikii aina liudan muutoksia. Alkuperäistä ovat lopulta vain ulkomuoto, vaikuttava eteistila ja koristeelliset portaikot. Toki julkisten ja yksityisten historiallisten rakennusten korjaamisesta ja uusiokäytöstä löytyy hyviäkin esimerkkejä.

Vuonna 2020 merkittävimpien monumenttien käyttötarkoituksen muutokset helpottuvat nykyisestään, jos nyt lausuntovaiheessa oleva esitys rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta toteutuu. Lailla suojeltuja kohteita on reilut kolmesataa. Silti suurin osa rakennusten suojelusta tapahtuu yhä asemakaavoituksen keinoin.

Rakennusperinnön vaalimisessa paljon riippuu arkkitehdeista – niin virkamiehistä kuin suunnittelijoista. Teemme päätöksiä siitä, mitä suojellaan ja miten korjataan. Ympäristöä tuhoavien muutosten kyseenalaistajiksi meistä on ollut harvoin. Voivat mennä maine, ystävät ja toimeksiantajat.

Nyt tarvitaan rohkeutta, osaamista ja herkkyyttä. Kulttuuriperintövuosi 2018 jatkuu vielä.

HABITARE PRO

12.–14.9.2018
MESSUKESKUS HELSINKI

Messukeskus

KE 12.9. KLO 9–19
TO 13.9. KLO 10–19
PE 14.9. KLO 10–18

VALAISTUKSEN, MUOTOILUN JA TILASUUNNITTELUN AMMATTILAISILLE MAKSUTON PÄÄSY TAPAHTUMAAN ENNAKKOON REKISTERÖITYMÄLLÄ HABITAREPRO.FI

INSPIROIVA OHJELMA! LAVALLA MM. TAPIO ROSENIUS/LDC, ARKKITEHDIT THAM & VIDEGÅRD, ANSSI LASSILA, EERO LUNDEN, RAINER MAHLAMÄKI, TALLI JA MUOTOILUN JA TAITEEN KURAATTORI BETTINA PELZ. MUKANA NSS RY, ORNAMO, SAFA JA MONI MUU.

JKMM LDC ARKTIS kvadrat NOVOWOOD PixMill AUDICO

LATAA MESSUKESKUKSEN SOVELLUS IOS- TAI ANDROID-LAITTEELLESI JA TUTUSTU MESSUIHIN!

8 | 2018

au arkkitehtiuutiset

3 **PÄÄKIRJOITUS**
Pidetään huolta perinnöstä *Miia Perkkiö*

6 **HAASTATTELU**
Tutkimus on vireässä tilassa *Kristo Vesikansa*

10 **FINLANDIA**
Oikeushammaslääkäri Helena Ranta valitsee Arkkitehtuurin Finlandian

14 **TAPAHTUMAT**
Arkkitehtuurin ääni kuuluville *Miina Jutila*

16 **KIRJAT**
16 **Elementin paradoksi** *Lauri Jääskeläinen*
18 **Merten uusi valloitus** *Lauri Jääskeläinen*
20 **Luontonäkemyksiä** *Esa Laaksonen*
22 **Komeaa ja toimivaa kaupunkiasumista** *Tarja Nurmi*

24 **KESTÄVÄ KEHITYS**
Luonnon monimuotoisuus kaiken lähtökohdaksi *Pekka Hänninen*

26 **KOLUMNI**
Kirmon vasen suora *Osmo Lappo*

28 **MIELIPIDE**
Haloo Helsinki! *Havu Järvelä*

30 **SAAPUNEET**
30 **Pakinaa Helsingin kaavoituksesta** *Olli Lehtovuori*
32 **Toteutumattomat** *Matti Seppänen*

34 **KOULUTUS**
Toivetehtäviä ja täydennyskoulutusta *Pia Selroos*

40 **MUISTOKIRJOITUS**
40 **Matti Kanerva 1957–2018** *Pirjo Pekkarinen-Kanerva, Markku Oikkonen ja Jarkko Lyytinen*
41 **Aino Kallio-Ericsson 1917–2018** *Pertti Vaasio*

ILMESTYY: vko 35
12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1949
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiliitto – Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 040 169 2213
Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Grano Oy 2018

LEHTITILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jasenasiat@safa.fi

ILMOITUSMYYNTI:
Jussi Piha, puh. 050 522 5475
Timo Lepistö, puh. 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

KANSIKUVA:
Amos Rex -taidemuseo, JKMM Arkkitehdit, vuosi 2018.
Kohde on Arkkitehtuurin Finlandia -palkintoehdokas.
Amos Rex avautuu yleisölle 30.8.
Kuva Tuomas Uusheimo.

ILMESTYMISAJAT:

Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
9|2018	10.9.	27.9.
10|2018	8.10.	25.10.
11|2018	5.11.	22.11.
12|2018	30.11.	20.12.

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen ja toimitettava aineisto kahta viikkoa aikaisemmin.)

TUOMAS UUSHEIMO

Tutkimus on vireässä tilassa

Arkkitehti, tekniikan tohtori **Anni Vartola** nimitettiin talvella Aalto-yliopiston arkkitehtuurin teorian vanhemmaksi yliopistonlehtoriksi. Keskustelimme heinäkuussa Vartolan työhuoneella Hietalahden paviljongissa arkkitehtuurin opetuksen, tutkimuksen ja ammattikuvan tulevaisuudesta.

Mitkä ovat tärkeimmät tavoitteesi viisivuotiselle lehtoraattikaudellesi?

– Haluaisin kylvää Aalto-yliopistossa siemenen sellaiselle toimintakulttuurille, että praktiikan harjoittaminen, taiteellinen toiminta ja vankka tieteellinen tutkimus voisivat kulkea käsi kädessä. Meillä on vallinnut liian kauan antipatia tutkimuksen ja rakennustaiteellisen toiminnan välillä.

Suunnitteluun kohdistuvaa ja suunnittelua hyödyntävää tutkimusta tehdään joka puolella muuallakin. Tuodaan vain ne mallit tänne ja ruvetaan tekemään. Luodaan aktiivinen keskustelukulttuuri, pidetään seminaareja, tavataan, vaihdetaan ajatuksia ja julkaistaan tutkimusten tuloksia. Ei se ole sen ihmeellisempää. Mitä enemmän, sen parempi – se tuottaa tuloksia. Kyllä ne helmet sieltä aina erottuvat.

Suomessa arkkitehtuurin teorialla ei ole ollut erityisen vahva asema. Millaisena näet oman perinteemme?

– Jos lähdemme siitä, että kirjoittaminen on teorian tekemistä, meillä on tosi vahva perinne **Engelistä** alkaen. Tein aikanaan kokoelman *Kuolkoon suomalainen arkkitehtuuri* (2007), koska halusin osoittaa, kuinka paljon näitä kirjoituksia on olemassa. Ajattelin, että jos laittaisin tekstejä yksiin kansiin, huomattaisiin, että meilläkin on kirjoittamisen perinnettä, ja siitä voitaisiin jatkaa.

Yksi lempikirjoituksistani on **Reima Pietilän** ”Miksi arkkitehdit eivät mielellään kirjoita” vuodelta 1961. Hänen esittämänsä perustelut pätevät edelleen. Jostain syystä meillä ajatellaan, että teoria on jotain erikoista. 1960–1980-luvuilla oli mielestäni kiehtova tilanne, kun oli vahvoja mielipiteitä ja vahvoja näkemyksiä. Oli voimakkaita hahmoja, jotka haastoivat vallitsevia mielipiteitä. Sitä pitäisi tehdä enemmän.

Mikä on tällä hetkellä kiinnostavinta teorian kentällä?

– Ensinnäkin se, ettei ole mitään yhtenäistä koulukuntaa, yhtä tyyliä, yhtä arkkitehtina olemisen tapaa, joka määrittäisi kaikkea. Tietysti se tekee alan seuraamisesta vaikeaa, koska koko ajan tapahtuu kaikkia pieniä juttuja.

Myös se on kivaa, että on tullut paljon uusia teorian julkaisuja: kaikennäköisiä blogeja, julkaisualustoja ja kokeellisia printtejä. Teoreettista pohdiskelua on myös muiden lehtien palstoilla, *Monoclesta* ja *The Guardianista* alkaen. Sitä ei ollut vielä 10 vuotta sitten.

Tutkimus ja teoria ovat myös selvästi vireässä tilassa. Nuoret arkkitehdit suhtautuvat tutkimuksen tekemiseen luontevasti ja ovat kiinnostuneita siitä.

Olet toiminut arkkitehtuurin kentällä monessa roolissa. Millaisena näet arkkitehdin ammattikuvan tulevaisuuden?

– Jokainen valmistuva arkkitehti joutuu nykyään miettimään aivan toisella tavalla, mitä minusta tulee isona. Se kysymys täytyy esittää itselleen joka päivä. Haluanko piirtää alakattokaavioita toimistossa loputtomiin, vai oliko minulla joitain muita intohimoja?

Samalla koko tekemisen kulttuuri on muuttunut paljon sallivammaksi. Moniarvoisuus on ruokkinut myös sellaista, että voin olla arkkitehti ja silti tehdä kaikennäköistä. On ollut tosi inspiroivaa seurata esimerkiksi **Tuomas Toivosen** tapaa olla arkkitehti, luoda sellainen polku, joka on hänelle ominainen. Tai sitten voi olla liikemiesarkkitehti ja perustaa tosi hienon palvelukonseptin, monikansallisen superyrityksen, tai mikä vain on se oma juttu.

KUKA?

- Anni Vartola, syntynyt 1965 Helsingissä, valmistunut Teknillisestä korkeakoulusta (nyk. Aalto-yliopisto) arkkitehdiksi vuonna 1994, tekniikan lisensiaatiksi 1997 ja tekniikan tohtoriksi 2014.
- Oma toimisto yhdessä arkkitehti **Harri Viljamaan** kanssa vuodesta 1991, suunnittelukohteita mm. Hirsala Golf Club 2006.
- Arkkitehtuurikirjakauppa bookm-ark.fi vuodesta 2016.
- Freelance-arkkitehtuurikriitikko, Suomen näyttelyn kuraattori Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa 2018.
- Julkaisuja mm. kirjoituskokoelma *Kuolkoon suomalainen arkkitehtuuri – arkkitehtien kirjoituksia arkkitehtuurista 1960–2000*, Kustannusosakeyhtiö Avain 2007; suomennos teoksesta **Robert Venturi**, *Moninaisuus ja ristiriitaisuus arkkitehtuurissa* [Complexities and Contradictions in Architecture], Kustannusosakeyhtiö Avain 2006; väitöskirja *Kuritonta monimuotoisuutta: postmodernismi suomalaisessa arkkitehtuurikeskustelussa*, Aalto ARTS Books 2014.
- Luottamustehtävinä mm. Pariisin taiteilijakaupungin säätiön hallituksen jäsen.

> MEILLÄ ON VALLINNUT LIIAN KAUAN ANTIPATIA TUTKIMUKSEN JA RAKENNUSTAITEELLISEN TOIMINNAN VÄLILLÄ.

Miten monipuolista ammattikuvaa voitaisiin tukea opetuksessa?

– Ainakin siten, että opiskelijat altistetaan monenlaisille ammattikuville. Olen niin tyytyväinen siihen, että on päästy eroon 20 vuotta sitten vallinneesta ajatuksesta professuurista jonkinlaisena palkintona. Nyt painotetaan enemmän pedagogista osaamista ja sitä, mitä annettavaa opettajalla on.

Ylipäänsä keskustelevuus on lisääntynyt. Mietitään yhdessä, vaihdetaan ajatuksia, ja jokainen saa muodostaa mielipiteensä itse. Ei anneta ylhäältä päin vain yhtä oikeaa tapaa, niin kuin vielä minun opiskeluaikanani.

Vuonna 2014 valmistunut väitöskirjasi oli uraauurtava suomalaisen postmodernismin tutkimuksen kannalta. Viime vuosina postmodernismista on julkaistu kirjoja, pidetty näyttelyitä, ja sen piirteitä voi tunnistaa myös nuorten arkkitehtien suunnitelmissa. Onko kysymys muustakin kuin retromuodista?

– Pohjalla on ehdottomasti se, että postmodernismista on kulunut riittävästi aikaa ja pahimmat pölyt ovat ehtineet laskeutua. Kentälle on tullut uusi sukupolvi, jolla ei ole mitään painolastia. He eivät ajattele, että se oli jotenkin paha juttu.

Postmodernismista on esitetty viime vuosina myös aika erikoisia tulkintoja. Jos teemme symmetrisen julkisivun, ei se ole postmodernismia – se on vain symmetrinen julkisivu. Mielestäni postmodernismi oli huomattavasti laajempi murros, ja elämme edelleen postmodernissa ajassa. Emme voi silti tehdä uudelleen tyylillisesti postmodernia arkkitehtuuria, koska se tehtiin jo 1980- ja 1990-luvuilla. Voimme tehdä siitä ainoastaan uusia tulkintoja.

Minusta kiinnostavaa on se, että ne teemat ovat alkaneet nousta keskusteluun. Voimmeko käyttää historiaa uudelleen muotoaiheena ja millä ehdoilla? Tai käyttäjälähtöisyys, populismi, ne asiat tulevat aivan uuteen valoon.

Akateemisessa tutkimuksessa on viime aikoina kartoitettu paljon postmodernismin sivupolkuja eri maissa. On huomattu, että erilaisissa yhteiskunnissa syntyi monenlaisia paikallisia muunnelmia.

– Nyt palataan jälleen Pietilään ja tällä kertaa Dipoli-keskusteluun. Pietilä vastasi tuolloin **Pallasmaalle**, että arkkitehtuureja on monta. Yhtä lailla haluan tuoda esiin, että postmodernismeja oli monta. Siinä ei todellakaan ollut kyse vain amerikkalaisesta Disneyland-meiningistä. Oli monia versioita, monia paikallisia tulkintoja, monia tapoja tehdä ja ajatella. On hienoa nähdä, miten ne ovat kantaneet hedelmää tähän päivään.

Suomalainen postmodernismi ei ole ollut kovin paljon esillä kansainvälisessä keskustelussa.

– Kannan siitä hirveää syntitaakkaa. Minun on pitkään pitänyt kirjoittaa väitöskirjani pohjalta edes yksi kunnollinen tieteellinen artikkeli englanniksi. Oli kuitenkin iso urakka saada väitöskirja valmiiksi, ja sitten on ollut kaikkea muuta. Nyt minulla on onneksi tilaisuus ja rahoitus tehdä väitöskirjani pohjalta erillinen kirja.

Toinen projektini on jatkaa tutkimusta muutamista osateemoista. Esimerkiksi kriittisen regionalismin suomalaisissa tulkinnoissa oli paljon omaperäistä, jota olen tuomassa tiedeyhteisön keskusteltavaksi ja ruoditttavaksi.

Mitkä ovat sellaisia alueita, joita pitäisi vielä tutkia lisää?
– Oulun koulua pitäisi ehdottomasti tutkia enemmän, esimerkiksi **Niskasaaren** veljesten tuotantoa. Myös kaupunkisuunnittelupuolella on iso aukko. Olisi kiinnostava lukea postmodernin kaupunkitilan ja kaupunkikäsityksen kehityksestä. Siinä oli paljon sellaista, mitä on jäänyt kaupunkisuunnitteluihanteisiimme: kaupunkitilan käsite, katutila, näkymät ja aukiot, joita esimerkiksi **Aldo Rossi** toi esille omassa tuotannossaan.

Meillä Suomessa on myös kokonaan unohdettu, että fenomenologia oli sitä samaa perhettä. Keskiöön tuotiin kokemuksellisuus, kaupungissa oleminen ja eläminen sekä ihminen. Kaikki nämä teemat ovat tulleet meille kiitos postmodernismin.

Myös ympäristöpsykologia oli kova tieteenala 1980- ja 1990-luvuilla, ja minulla on tunne, että siinäkin oli selvä yhteys postmodernismiin. Niin mielelläni näkisin, että arkkitehdit innostuisivat taas käyttämään ympäristöpsykologiaa aputieteenä mieluummin kuin filosofiaa tai jotain vieläkin epämääräisempää.

Vastasit tänä vuonna Venetsian arkkitehtuuribiennaalin Suomen paviljongin kuratoinnista. Millainen vaikutelma näyttelystä jäi?
– Biennaali on ylipäänsä hankala paikka. En tiedä, kuinka moni siellä on loppujen lopuksi kiinnostunut arkkitehtuurista, vai tullaanko sinne vain esittämään arkkitehtuurista kiinnostunutta, koska se on trendikästä. Voi myös kysyä, milloin biennaalissa on viimeksi ollut jotain todella tajuntaa laajentavaa tai uraauurtavaa. En oikein tiedä, miksi se on olemassa ja mihin tarvitsemme sitä. Minusta olisi ehkä jopa parempi, että olisi useammin, pienempiä, älykkäämpiä ja helpommin hahmotettavia juttuja.

Meidän paviljonkimme on kuitenkin ihana – se on niin ystävällinen, sievä, kutsuva ja kiltti. Se ei täräytä ketään tainnoksiin, toisin kuin pääpaviljongin tai Arsenalen näyttelyt. Minulla oli koko ajan kauhean isänmaallinen olo.

Onko vaikeaa luoda ohjelmallisesti kuvaa Suomesta?
– On siinä mielessä, että mikä se Suomi on tänä päivänä, mitä on suomalaisuus ja millainen on suomalainen arkkitehti. Onko sillä siniset silmät? Seuraavassa biennaalissa voitaisiin kaivaa esiin kaikkea sellaista, mikä ei täytä kliseisimpiä kriteereitämme ja osoittaa, että nekin on rakennettu Suomeen. Esimerkiksi näyttely ulkomaalaisten arkkitehtien Suomeen suunnittelemista töistä olisi kiinnostava.

Kristo Vesikansa

SAFA KOULUTTAA – SYKSY 2018

Pääsuunnittelijakoulutus 16
koulutus käynnistyy **5.–6.9.2018** Oulu

Korkea rakentaminen
6.9.2018 Helsinki

Suunnittelijan palopäivä
25.9.2018 Helsinki

Pääsuunnittelijan valtakunnallinen pätevyystentti
16.10.2018 Helsinki, Oulu ja Tampere

Suunnittelijan CE -merkinnät
30.10.2018 Helsinki

Sairaala- ja hoivarakentaminen
8.11.2018 Helsinki

SAFAn AMMATTIPÄIVÄ – Korjausrakentaminen
14.11.2018 Helsinki & webinaari

KSE 2013 – suunnittelijan sopimusehdot
28.11.2018 Helsinki

Lisätietoa koulutuksista:
www.safa.fi > Ajankohtaista > Tapahtumakalenteri
tai erityisasiantuntija Pia Selroos,
pia.selroos@safa.fi

Oikeushammaslääkäri Helena Ranta valitsee Arkkitehtuurin Finlandian

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajan 2018 valitsee oikeushammaslääkäri, professori Helena Ranta. Suomen Arkkitehtiliitto SAFA myöntää palkinnon nyt viidettä kertaa. Voittaja julkistetaan kansainvälisenä arkkitehtuurin päivänä 1.10. Helsingissä järjestettävässä tilaisuudessa. Esiraadin valitsemat finalistikohteet ovat Helsingin yliopiston Tiedekulma, Lastensairaala, Lallukan taiteilijakoti, Tuupalan puukoulu ja Amos Rex -taidemuseo.

RAIMO MIETTINEN

> ODOTAN SUURELLA MIELENKIINNOLLA, MINKÄ RAKENNUKSEN HELENA RANTA ARVOTTAA HIENOJEN KOHTEIDEN JOUKOSTA PALKINNON SAAJAKSI.
> – HENNA HELANDER

Helena Ranta on toiminut vuodesta 1994 lähtien oikeuslääketieteellisten tutkijaryhmien jäsenenä ja johtajana konfliktialueilla ja suuronnettomuuksissa. Vuonna 2014 hän työskenteli Kosovossa EU:n asiantuntijana kehittämässä oikeuslääketieteen palvelujärjestelmää.

Ranta on tutkinut ihmisoikeusloukkauksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan Bosnia-Hertsegovinassa, Kosovossa, Kamerunissa, Irakissa, Tšetšeniassa ja Nepalissa. Lisäksi hän on osallistunut selvitys- ja koulutusprojekteihin Perussa, Kolumbiassa, Libyassa, Afganistanissa ja Eritreassa. Hän on toiminut tuomioistuintodistajana ja avustanut syyttäjää Jugoslavia-tribunaalissa Milošević-oikeudenkäynnissä. Hän on nostanut esiin kuolleiden ihmisoikeudet ja vainajien kunnioituksen tärkeyden.

Työ kansalaisjärjestöissä alkoi 1990-luvulla Ihmisoikeusliitossa. Luottamustoimia on kertynyt lukuisia: hän on Naisjärjestöjen Keskusliiton varapuheenjohtaja sekä Plan-säätiön, Suomen Akateemisten Naisten Liiton ja Suomen UN Womenin puheenjohtaja. Ranta toimii myös Suomen 1325-verkoston puheenjohtajana ja YK-liiton YK:n ystävät -verkoston jäsenenä.

”Helena Ranta on työssään nähnyt erilaisia kulttuureita, niiden raadollisiakin puolia, ja kehittänyt samalla ymmärrystään ihmisyyden kirjosta. Hänellä on aidon humaani lähestymistapa ja kyky sanoittaa abstrakteja asioita ja ilmiöitä. On kiinnostavaa kuulla hänen ajatuksiaan arkkitehtuurista: minkälaisia asioita ja arvoja hän nostaa esille, mikä tekee häneen vaikutuksen ja miksi hänestä arkkitehtuuri on merkityksellistä. Odotan suurella mielenkiinnolla, minkä rakennuksen Helena Ranta arvottaa hienojen kohteiden joukosta Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajaksi”, sanoo SAFAn hallituksen puheenjohtaja **Henna Helander**.

Mikä Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto?

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto myönnetään kolmen viime vuoden aikana valmistuneen uuden rakennuksen tai rakennusryhmän suunnittelusta tai korjaussuunnittelusta. Palkinto voidaan myöntää joko suomalaisen tai ulkomaisen arkkitehdin tai arkkitehtitoimiston Suomeen suunnittelemasta työstä tai suomalaisen arkkitehdin tai arkkitehtitoimiston ulkomaille suunnittelemasta työstä.

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon valitsijaksi valitaan vaikuttaja, joka on tullut tunnetuksi muun alan kuin arkkitehtuurin asiantuntijana. Tuomari tekee valinnan esiraadin valitsemien kohteiden joukosta. Palkinnon tarkoitus on lisätä arvostusta luovaa korkealuokkaista arkkitehtuuria kohtaan sekä nostaa esille arkkitehtuurin kulttuurista arvoa ja hyvinvointia lisäävää merkitystä.

Esiraatiin kuuluivat tänä vuonna tekniikan tohtori, arkkitehti SAFA **Anne Stenros**, Arkkitehtitoimisto Livadyn osakas, arkkitehti **Juulia Mikkola**, Aalto-yliopiston asuntosuunnittelun professori ja ARK-house arkkitehdit Oy:n osakas **Hannu Huttunen** (raadin puheenjohtaja) sekä &'-arkkitehtitoimiston osakas **Janne Teräsvirta**. Raadin sihteerinä toimi SAFAn pääsihteeri **Paula Huotelin**.

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon finalistikohteiden suunnittelutyöryhmät julkaistaan kokonaisuudessaan osoitteessa

www.arkkitehtuurinfinlandia.fi

TUOMAS UUSHEIMO

Amos Rex -taidemuseo

Helsinkiin on syntymässä kansainvälisen tason museokeskittymä, kun Lasipalatsin yhteyteen avautuu uusi Amos Rex -taidemuseo. Museonjohtaja **Kai Kartio** on visioinut rohkean avauksen vanhan rakennuksen ja uuden visuaalisen murroksen jännitteestä. Pääosin maan alle sijoittuvista näyttelytiloista syntyy kiehtova arkkitehtoninen luolasto, joka JKMM Arkkitehtien (pääsuunnittelija **Asmo Jaaksi**) käsittelyssä on toteutettu ilmavasti ja yksinkertaisesti. Suuret valoaukot luovat välillisen yhteyden ulkopuoliseen kaupunkitilaan ja antavat luonnonvaloa aulatiloihin. Valoaukkojen vapaa geografia muodostaa ”luonnonmaiseman” Lasipalatsin pihalle ja haastaa vanhan arkkitehtuurin sympaattiseen vuoropuheluun. Tilat ja toteutus luovat suomalaiseen arkkitehtuuriin uudenlaisen toiminnallisen typologian: näyttelytilat saavat lopullisen muotonsa vasta taiteilijoiden käsissä, arkkitehtuurin asettuessa taustalle näyttämön rooliin.

Lallukan taiteilijakoti

Arkkitehti **Gösta Juslénin** piirtämää Lallukan taiteilijakotia pidetään yhtenä maamme funktionalistisen arkkitehtuurin merkkiteoksista. Lallukka oli valmistuessaan vuonna 1933 Suomen ensimmäinen varta vasten taiteilijoille rakennettu talo ja maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen. Rakennuksessa toteutettiin vuosina 2012–2017 eri rahoitustahojen tuella suuri korjaushanke, jolla turvattiin arvokkaan rakennuksen ja yhteisön tulevaisuus. Korjaussuunnittelussa luotettiin rakennuksen alkuperäiseen, voimakaspiirteiseen arkkitehtuuriin. Tilaratkaisut pyrittiin säilyttämään, ja talotekniikan uusimisen edellyttämät laajat rakenneavaukset korjattiin alkuperäistä vastaavia materiaaleja ja työtapoja käyttäen. Korjauksen suunnitteli Arkkitehtitoimisto Freese (pääsuunnittelija **Simo Freese**), julkisten tilojen erikoismaalaustyönä toteutetun ennallistavan värityksen professori **Vilhelm Helander**.

JUSSI TIAINEN

Lastensairaala

Arkkitehtitoimisto SARCin (pääsuunnittelija **Antti-Matti Siikala**) ja Arkkitehtiryhmä Reino Koivulan suunnitteleman uuden Lastensairaalan arkkitehtuuri painottaa perinteisestä sairaalasuunnittelusta poiketen lapsipotilaiden ja heidän omaistensa viihtyvyyttä ja arjen sujuvuutta usein vaikeissa olosuhteissa. Rakennus palvelee sairaalaprosessin kannalta keskeisiä toimintoja huomaamattomasti, lempeästi ja alleviivaamatta. Arkkitehtuurissa korostuvat avoimuus, kontakti ympäristöön ja lasten huomioon ottaminen sairaanhoidon erityisryhmänä. Rakennus on sovitettu taitavasti mittakaavallisesti vaativaan ympäristöön, ja värimaailma on positiivinen ja arkailematon. HUS:n uusi Lastensairaala on prosessina vaikuttava esimerkki siitä, miten kansalaisyhteiskunta voi toimia käynnistäjänä ja toimeenpanevana voimana suurissa, yhteiskunnan kannalta merkittävissä hankkeissa.

MATTI SNELLMAN / HUS

Tiedekulma

Alun perin arkkitehti **Toivo Korhosen** vuonna 1977 suunnittelema yliopiston vanha hallintorakennus peruskorjattiin vuonna 2017 uudeksi Tiedekulmaksi. Suunnittelusta vastasi JKKM Arkkitehdit (pääsuunnittelijat **Teemu Toivio** ja **Asmo Jaaksi**). Katujulkisivut on päivitetty neutraaliksi, yhtenäiseksi pinnaksi, joka heijastaa ympäröivien arvorakennusten julkisivuja. Sisääntulojen ”nielut” molemmilta kaduilta ohjaavat tulijan helposti sisämiljööseen, jossa näkyy ja tuoksuu puu sekä korostuu vahva materiaalintuntu. Sisäaulan veistosmaiset kattoikkunat tuovat luonnonvaloa keskeiseen tapahtumatilaan ja kahvilaan, jotka muodostavat klassisen agoran kohtaamisille. Tiedekulma-rakennus tukee arkkitehtuurillaan erinomaisesti ajatusta uudenlaisesta ja monipuolisesta tieteen kohtaamispaikasta, jonne on matala kynnys mennä.

MIKA HUISMAN

Tuupalan puukoulu

Kosteusongelmista kärsineitä kouluja ja päiväkoteja on jouduttu viime vuosina poistamaan käytöstä ja purkamaan ennen aikojaan. Fyysisen terveyden lisäksi rakennukset vaikuttavat henkiseen vireyteemme. Tuupalan puukoulu Kuhmossa on kaunis esimerkki hyvinvointia edistävästä käyttörakentamisesta. Suunnittelusta ovat vastanneet alt Arkkitehdit (projektiarkkitehti **Antti Karsikas**) ja Arkkitehtitoimisto Karsikas (pääsuunnittelija **Martti Karsikas**). Kokonaisuus muodostuu yksinkertaisista, kuutiomaisista lautaverhoilluista päärakennusmassoista sekä piharakennuksista, joiden synnyttämä tilasarja tarjoaa sympaattisia, kauniisti rajattuja tiloja. Huolellisesti suunniteltu arkkitehtuuri ja onnistunut akustiikka muodostavat muistettavaa, monikäyttöistä ja viihtyisää tilaa käyttäjien elämänmenon näyttämöksi.

MIKKO AUERNIITTY

TUOMAS UUSHEIMO

Arkkitehtuurin ääni kuuluville

Vuosittain heinäkuussa yhteiskunnan silmäätekevät ja heihin vaikuttamaan pyrkivät kokoontuvat Poriin kuuntelemaan jazzia ja keskustelemaan valtakunnan asioista. Tänä vuonna puhuttiin myös arkkitehtuurista, kun ATL, SAFA ja Archinfo debytoivat SuomiAreenassa.

Pori isännöi vuoden 2018 Asuntomessuja, ja sen innoittamana asumista käsiteltiin SuomiAreenan Purje-lavalla joka päivä tunnin ajan. SuomiAreena määritteli viikon viimeisen Asumisen tunnin teemaksi vastuulliset ratkaisut, ja ATL yhdessä SAFAn ja Archinfon kanssa kutsui keskusteluun arkkitehti **Minna Lukanderin** Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallista, kaupunkimaantieteen professori **Mari Vaattovaaran** Helsingin yliopistosta ja kansanedustaja **Anders Adlercreutzin**, jota esteen vuoksi paikkasi SAFAn puheenjohtaja **Henna Helander**.

MIINA JUTILA

Muut puhujat olivat Suomen Asuntomessujen toimitusjohtaja **Harri Tuomaala**, projektipäällikkö **Sanna Kauppi** vuoden 2019 asuntomessukaupungista Kouvolasta ja väistötilarakennuksia vuokraavan Parmacon toimitusjohtaja **Ossi Alastalo**.

ATL:n toiminnanjohtaja **Kalle Euro** alusti keskustelun puhumalla arkkitehtuurin arvosta: ”Kun kohde on hyvin suunniteltu ja toteutettu, käyttäjät saavat arvoa arkkitehtuurista.” Euro viittasi ATL:n käynnistämään Arvoa arkkitehtuurista -hankkeeseen, jonka esittelyvideo nähtiin tilaisuuden aluksi. Asumisen vastuullisuuden muodoiksi hän luetteli hyvän suunnittelun vaikutukset käyttökustannuksiin, oikeuden viihtyisään ja hyvään elinympäristöön sekä rakentamisen vastuun ympäristöstä.

Usein asuinrakentamisen yhteydessä puhutaan sen kalleudesta. Keskustelun juontaja, toimittaja **Nina Rahkola** kysyi panelisteilta, mihin he olisivat silti valmiita satsaamaan lisää. Mari Vaattovaara ja Sanna Kauppi molemmat panostaisivat kauneuteen ja viihtyisyyteen, Ossi Alastalo ja Harri Tuomaala ympäristöön eli lähipalveluihin ja liikkumiseen. Minna Lukander monipuolistaisi asumisvaihtoehtoja ja lisäisi valinnanmahdollisuuksia. Henna Helander oli kollegansa kanssa samoilla linjoilla mutta haluaisi myös panostaa teknisesti yksinkertaisempaan rakentamiseen – ja tietysti suunnitteluun.

Insinöörien ihmemaa

Rahkola muistutti, että suunnittelun osuus rakennuskustannuksista on vain muutamia prosentteja. Kaikkien panelistien mielestä suunnitteluketjuun pitäisi satsata: arkkitehdit pitäisi ottaa mukaan hankkeeseen jo paljon varhaisemmassa vaiheessa.

Mari Vaattovaara peräänkuulutti käyttäjäkokemuksia eli asukkaiden ottamista suunnitteluun mukaan. Hän totesi, että Suomi on insinöörien ihmemaa: ”Paljon panostetaan putkiremontteihin mutta itse elämä unohdetaan.” Minna Lukanderin mielestä pitäisi etsiä uudenlaisia yhteistyön mekanismeja ja integroida osaamista – nyt esimerkiksi liikennettä, palveluita ja rakennuksia suunnitellaan aika eriytyneesti.

Purje-lavalla kävi ilmi, että arkkitehtien toivottaisiin osallistuvan aktiivisemmin yhteiskunnalliseen keskusteluun. Eri ammattikuntien ja päättäjien välisen kommunikoinnin ja yhteen

> KUN KOHDE ON HYVIN SUUNNITELTU JA TOTEUTETTU, KÄYTTÄJÄT SAAVAT ARVOA ARKKITEHTUURISTA.
> – KALLE EURO

hiileen puhaltamisen esimerkiksi nostettiin rintamamiestalo. Erilaisten vaihtoehtojen, kuten ryhmärakennuttamisen, salliminen vaatii päättäjiltä rohkeutta mutta myös mahdollistaa uusien vaihtoehtojen löytymisen.

Keskustelussa sivuttiin myös muun muassa asumisen laatua tyhjenevillä alueilla, olemassa olevien ympäristöjen vetovoimatekijöitä ja kaupunkimaisen asumisen suuntauksia. Monissa puheenvuoroissa esiin nousivat yhteisöllisyys, omaehtoisuus ja pehmenevät arvot. Vaikka SuomiAreena oli yhdistänyt samaan keskusteluun rakentamista eri näkökulmista katsovia panelisteja, ei mistään aiheesta ehtinyt tunnin aikana syntyä erimielisyyttä.

Arkkitehtuuri mukaan hallitusohjelmiin

Eripuraa ei saatu aikaiseksi edellisenäkään päivänä 3A TALKS -lounaskeskustelussa – mitä nyt porilaiset ja raumalaiset vähän toisilleen vinoilivat, kuulemma perinteiden hengessä. ATL:n, SAFAn ja Archinfon järjestämään lounastapahtumaan osallistui lähes 40 arkkitehtia tai arkkitehtuurista kiinnostunutta keskustelemaan vilkkaasti niin paikallisista kuin valtakunnallisista kysymyksistä. Maakuntarajat ylittävälle ammattikunnan sisäisellekin keskustelulle on selvästi tilausta.

Nyt on oiva hetki miettiä, mitä arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun asioita haluamme hallitusohjelmiaan työstävien puolueiden kuulevan. Kolmen A:n esiintyminen Porissa oli kevyt äänenavaus, pääesiintyjänä Kirjurinluodolla kuultiin Nick Cave & The Bad Seeds. Yhteiskunnallisen vaikuttamisen keikkarundi kuitenkin vasta alkaa.

Miina Jutila

SUOMI AREENA

Elementin paradoksi

Esivalmistuksen ja elementtirakentamisen historia on ollut poukkoilevaa. Kerta toisensa jälkeen kustannussäästöt ovat jääneet toteutumatta. Mutta periksi ei ole annettu, korostetaan eri puolilta maailmaa tulevien tutkijoiden kokoomateoksessa.

IWAN BAAN

Star Apartments (Michael Maltzan Architecture), Los Angeles.

Sydneyn yliopiston toimittama kirja kokoaa tiiviiksi tietopaketiksi elementtirakentamisen menneet tappiot ja saavutukset ja arvioi tulevaisuuden mahdollisuuksia. Teoksessa on artikkelit 18 tutkijalta. Ruotsista on kaksikin kirjoittajaa: **Dan Engström** ja **Helena Lidelöw**.

Kuudessa pääluvussa on ajankohtaisia tapauskuvauksia sekä konkreettisia ehdotuksia. Teemat ulottuvat elementtirakentamisen tiellä olevista esteistä pohdintoihin, miten esteet voidaan ylittää ja luoda suotuisat puitteet esivalmisteisten rakennusten yleistymiselle. Samalla korostetaan, kuinka teollinen rakennusten tuotanto on merkityksetöntä ilman siitä saatavaa lisäarvoa. Asiakkaiden todellisia tarpeita, laatua ja yksilöllisiä mieltymyksiä ei pidä uhrata yksiviivaisuudelle ja mielikuvituksettomuudelle. On löydettävä tasapaino taiteen ja tieteen, arkkitehtuurin ja rakennustekniikan, teknologian ja kulttuurin välillä.

Kirjassa tunnustetaan asuntokysymyksen ratkaisun monisyisyys. Kun tavoitteeksi asetetaan korkealaatuiset mutta kohtuuhintaiset asunnot, ei siihen päästä pelkästään esivalmistusastetta nostamalla. Tarvitaan rakentamiskelpoista maata, toimivia ja kohtuullisia rahoitusratkaisuja, oikeudenmukaista verotusta ja maltillisia rakentamismääräyksiä.

Usein avainasemassa on sosiaalinen ja kulttuurinen toimintaympäristö. Ilman innovatiivisia suunnitteluratkaisuja ja itse rakennustyön kehittämistä jäävät elementtirakentamisen hyödyt asunnon loppukäyttäjälle vähäisiksi, tai sitten niitä ei synny lainkaan. Teollisen rakentamisen historia tuntee valitettavan paljon konsepteja, jotka teoriassa lupasivat enemmän mihin todellisuudessa koskaan päästiin. Uuden sukupolven asiantuntijoiden tulee pystyä hyödyntämään uuden teknologian ja robotisaation tuomia mahdollisuuksia mutta välttämään sen ansat.

ARTHUR D. BERNHARDT

Ecocapsule, Slovakia.

Ollakseen innovatiivinen ei ole tarpeen aina omaksua viimeisimpiä teknisiä saavutuksia. Sen sijaan hyödyllistä voi olla luoda rakenne, jossa pääsee vaikuttamaan alkulähteille. Teollisessa rakentamisessa se tarkoittaa kumppanuutta teollisia komponentteja valmistavien tuottajien kanssa. Tästä hyvänä esimerkkinä tuodaan esiin New Yorkissa toimiva SHoP Architects, joka on pystynyt nostamaan suunnittelun tasoa. Teollisen rakentamisen ei tule pysyttäytyä samankaltaistamisessa, vaan voittaakseen markkinoita sen tulee mahdollistaa diversiteetti.

Menestynyt BoKlok

Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset premissit huomioon ottavana esimerkkinä esitellään BoKlok. IKEAn perustaja **Ingvar Kamprad** ja Skanskan **Melker Schörling** asettivat lähtökohdaksi koulutetun mutta matalapalkkaisen yksinhuoltajan, jonka tulotasoon piti mahduttaa asunnon hinta. BoKlok-konsepti on kasvanut 20 vuodessa yli 300 työntekijää työllistäväksi toimijaksi, joka tuottaa Pohjoismaissa yli tuhat asuntoa vuodessa.

BoKlok-konseptin tuotteita pystytään modifioimaan niin, että ne täyttävät eri maiden vaihtelevat rakentamismääräykset. Vähemmän variointia tulee paikallisten rakentamiskulttuurien erojen huomioimisesta, mutta sitäkin tapahtuu. Olennaista on pyrkiä täyttämään asiakkaiden tarpeet, toiveet ja taloudelliset mahdollisuudet.

Alihankkijoihin luodaan pitkäkestoiset ja tiiviit yhteistyösuhteet, millä parannetaan konseptin talousrakenteen stabiliteettia. IKEA toimii tärkeässä roolissa asiakkaita sitoutettaessa. BoKlok-kohteet pystytään Ruotsissa toteuttamaan jopa puolta nopeammassa aikataulussa kuin vastaavankokoiset muut hankkeet, kun mukaan lasketaan kaavoituksen ja luvituksen viemä aika.

Potentiaalia hiilivapaaseen rakentamiseen

Rakennusten ja rakentamisen hiilijalanjälkeä pienennettäessä ja rakennusten elinkaaritarkastelua optimoitaessa ratkaisevimmat valinnat tehdään hankkeen alkumetreillä ja suunnittelussa. Tarvittavan tietopohjan saaminen riittävän varhaisessa vaiheessa tuottaa edelleen ongelmia, vaikka käytettävissä olisi tähän tarkoitukseen soveltuvia tehokkaita ohjelmia. Tuotteiden esivalmistus ja teollistaminen tarjoavat teoksen mukaan lisää potentiaalia tähdättäessä hiilivapaaseen rakentamiseen. Elementtirakentamisen tulevaisuus kytkeytyy ennen kaikkea rakentamisen ketjun ja prosessien kehittämiseen.

Suomessa teollinen ja elementteihin perustuva rakentaminen muodostui valtavirraksi 1960-luvulta lähtien. Sitä aikaisemmat kokeilut pohjasivat puumateriaaliin perustuneeseen moduulirakentamiseen, jossa päästiin myös arkkitehtuurin kannalta merkittäviin saavutuksiin. Vahvaa tulevaisuudenuskoa edusti teoksessa maininnan saanut **Matti Suuronen** ja hänen Futuro-talonsa.

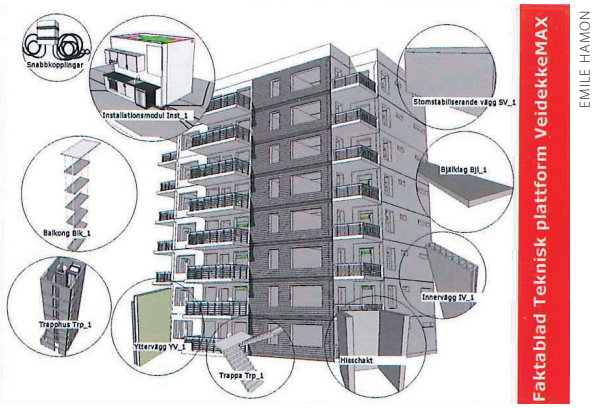

EMILE HAMON

> ELEMENTTIRAKENTAMISEN TULEVAISUUS KYTKEYTYY ENNEN KAIKKEA RAKENTAMISEN KETJUN JA PROSESSIEN KEHITTÄMISEEN, EI NIINKÄÄN ITSE ELEMENTTIEN.

Teos on kompakti yleisesitys aiheesta, jota ei liiemmälti ole tarkasteltu yhtä monipuolisesti. Kirjoittajien lukuisuus tuottaa pakosta hiukan vaihtelevaa lopputulosta, olkoonkin että toimittamisessa on nähty paljon vaivaa.

Lauri Jääskeläinen

Mathew Aitchison (toim.): Prefab Housing and the Future of Building: Product to Process. Lund Humphries 2018.

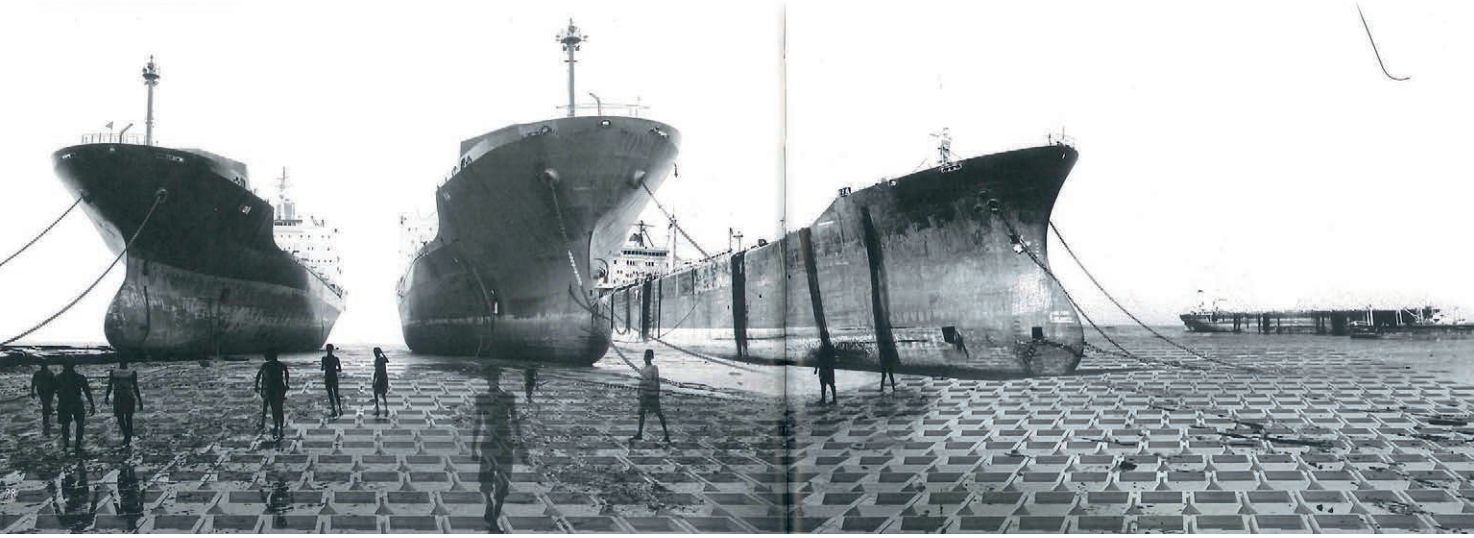

Merten uusi valloitus

Ilmastonmuutos nostaa valtamerten pintaa. Maapallon asutuksesta huomattava osa keskittyy rannikoille. Välittömällä vaaravyöhykkeellä lasketaan asuvan 600 miljoonaa ihmistä. Eräs selviytymisen keino ovat kelluvat rakennukset.

Princeton Architectural Press on julkaissut vuodesta 1997 kriittistä pamflettisarjaa ajankohtaisista arkkitehtuurin ja designin kysymyksistä. Pamfletti numero 36 *Buoyant Clarity* keskittyy tarkastelemaan nousevan veden uhan alle jääviä alueita. Miten vesielementti käännetään voitoksi, ja millaisia arkkitehtonisia ratkaisuja se edellyttää?

Tulevaisuuden mallina nähdään muuntautumiskykyiset ratkaisut, amfibit. Sanana amfibi periytyy kreikan kielen sanasta *amfibios*, joka tarkoittaa "elää kahdenkertaista elämää". 1920- ja 1930-luvuilla tulivat tutuiksi amfibilentokoneet. Niillä pystyi liikkumaan niin ilmassa kuin vedessä. Kyky laskeutua veteen oli tärkeä valtamerten ylityksissä rajallisen kantomatkan takia.

Nyt olisi tilausta rakennuksille, jotka ovat osan aikaa vedessä ja osan aikaa maalla.

Kelluvat talot eivät ole mikään uusi ilmiö. Esimerkiksi Hollannissa ne ovat olleet ratkaisu vuosisatojen ajan, kun on pitänyt ensin vallata merestä maata ja sitten edistää veteen rakentamista. Kaakkois-Aasian monissa saarivaltioissa on vuosituhansien kuluessa totuttu merenpinnan vaihteluihin. Vaikka tulvat toistuvat lähes vuosittain eivätkä ole mikään yllätys, ne aiheuttavat edelleen mittavaa tuhoa. Köyhyys ja ylikansoitus pakottavat ottamaan tietoisia riskejä.

Uusia struktuureja ja asuntolaivoja

Pamfletissa käydään läpi Mississippijoen delta-alueen tilannetta ja mahdollisuuksia. Suistomaalla elämä on jo vuosisatojen ajan perustunut monimutkaiseen tekojärvien, kanaalien, tulvavallien, pumppuasemien ja vedenpinnan korkeuden sääntelyn kokonaisuuteen. Eri toimenpiteiden kustannuksia joudutaan kohdentamaan niistä saatavaan hyötyyn, ja lopputuloksena usein on kuivan maan menetyksiä. Mutta kuinka realistinen on kehitys, jossa olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hylätään ja pysyvä kaupunkirakenne korvataan epämääräisellä ja vedenpinnan mukaan säätyvällä struktuurilla? Jossain tulee raja vastaan sen suhteen, kuinka paljon tulvien torjuntaan voidaan käyttää rahaa.

Valtamerilaivojen koko kasvaa vuosi vuodelta: suurimmat yltävät pituudeltaan jo yli 450 metriin. Chittagong-kaupunki Bangladeshissa on erikoistunut laivojen romuttamiseen. Me-

> SEN SIJAAN ETTÄ YHDEN MANHATTANIN KORTTELIN SUURUISIA LAIVOJA ROMUTETAAN, NIITÄ VOISI KÄYTTÄÄ AINAKIN TILAPÄISINÄ KELLUVINA ASUNTOLAIVOINA.

renpinnan noustessa kaupunki on vaara-aluetta. Pamfletti ehdottaa, että sen sijaan että yhden Manhattanin korttelin suuruisia laivoja romutetaan, niitä voisi käyttää ainakin tilapäisinä kelluvina asuntolaivoina.

Aaltoja valjastamaan

Malediivien saarivaltion pääkaupunki Malé on maailman tiheimmin asuttuja kaupunkeja. Malén 133 000 asukasta elävät vedenpinnan nousun uhan alla, sillä kaupungin korkein kohta yltää 2,4 metriin. Aallonmurtajat ovat keskeisiä, kun vähennetään voimakkaana vyöryvien aaltojen eroosiovaikutusta. Sen lisäksi että aallot houkuttelevat saarivaltiolle tuiki tärkeitä surffaajia, ne voisivat jatkossa toimia myös energialähteenä. Liikennettä saarivaltion eri osiin hoidetaan Velanan kansainvälisen, vain muutamia senttimetrejä merenpinnan yläpuolella olevan lentokentän ohella vesitasoilla.

Pamfletin keskeisenä sanomana on välttää ylimitoitettuja ja epävarmoja teknisiä ratkaisuja. Suositeltavampaa on keksiä keinoja, joilla vedenpinnan nousua voidaan hyödyntää innovatiivisesti. Vesielementin kanssa pystyy elämään, mutta kulttuurisia muutoksia se väistämättä tuottaa.

Lauri Jääskeläinen

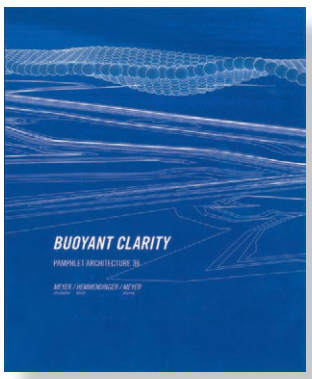

Christopher Meyer, Daniel Hemmendinger, Shawna Meyer: Buoyant Clarity. Pamphlet Architecture 36. Princeton Architectural Press 2018.

10th Annual Architectural Research Symposium in Finland 2018

Global North – Global Challenges and Local Responses in Contemporary Architecture

Researchers, students and practitioners are invited to the 10th Annual Architectural Research Symposium in Finland, October 26th–27th 2018. The symposium is organized in Otaniemi, Espoo, by Aalto University School of Arts, Design and Architecture, Department of Architecture, in collaboration with Tampere and Oulu School of Architecture.

The theme of the symposium covers a variety of contemporary discussions in architectural research, from architectural design at all scales to the context of urban planning and development.

This year we have three different presentation categories:

1. Poster presentation (especially suitable for Works in Progress and practice-led research)
2. Oral presentation at the Symposium
3. Presentation and full paper published after the Symposium. The accepted and revised full papers will be published in the Architectural Research in Finland (ARF) online journal via the Open Journal Systems (OJS) publishing platform.

More information:
blogs.aalto.fi/atut2018, and
www.facebook.com/aaltoarf

Luontonäkemyksiä

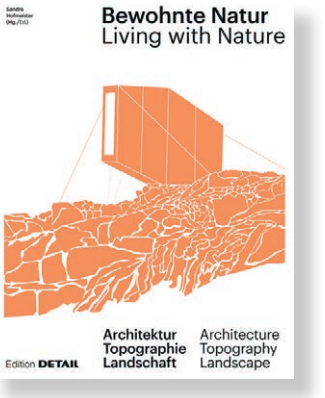

Kesälomalla luin *Detail*-lehden päätoimittaja Sandra Hofmeisterin toimittaman kaksikielisen kirjan luonnon keskelle rakennetuista taloista. Se herätti useita mietteitä suomalaisuudesta, luontokäsityksestämme ja kesänviettotavoistamme.

Pääosan tästä tekstistä kirjoitin kesämökilläni. Kun perheemme muutti sinne 1960-luvun alussa, piti ensin kävellä kilometrin verran heikkokuntoista ja juurien rytmittämää polkua ja sen jälkeen soutaa veneellä järven toiselle puolelle. Perillä ei ollut juomavettä (naapurilla tosin oli kehnohko kaivo, jota saimme käyttää niin kauan kuin siinä vettä riitti), sähköä tai puhelinta.

Täällä vietin opettajaäitini kanssa kolme kuukautta joka kesä. Olimme käytännössä täysin riippuvaisia isäni mökille tuomista eväistä. Venekin oli vastarannalla, jonne isäni, töitä tekevänä, souti joka aamu uskollisesti. Myöhemmin perille rakennettiin tie, ja sähkökin tuli 1970-luvun puolivälissä, mutta lankapuhelinta ei koskaan hankittu.

> LUKIESSA ALOIN YMMÄRTÄÄ, MIKSI SUOMALAINEN LOMARAKENTAMINEN EI OLE TOIMITTAJIA KIINNOSTANUT: OLEMME METSÄLÄISIÄ, JA SITÄ ”LUONNON KESKELLÄ” ASUMINEN EI KESKISESSÄ EUROOPASSA MERKITSE.

Ruotsalaisen Tham & Videgårdin suunnittelema pääosin betonirakenteinen huvila sijaitsee Lagnöllä Tukholman saaristossa.

ÅKE ESON LINDMAN

Nykyisin minulla on nopea netti ja ekotoiletti, vain juomavedet kannan edelleen kotoa tai läheisestä supermarketista. Sauna toimii ämpäreissä sisään kannetulla järvivedellä. Kuitenkin uskon edelleen tietäväni, kuinka hankalaa luonnon keskellä asuminen voi olla. Epäilen myös, että jaan tämän käsitykseni ainakin pääkohdittain usean suomalaisen kanssa.

Metsäläiset meikäläiset

Ihmettelin aluksi, miksi *Bewohnte Natur – Living with Nature* -kirjassa ei ole (taaskaan) suomalaisia esimerkkejä, vaikka oletusarvoisesti meillä on hienoja toteutuksia luonnon keskellä asumisesta. Missä vika, kun ei suomalainen rakentaminen kiinnosta saksalaisia kirjankustantajia? Mieleen tuli ehdottoman kansainvälistä tasoa oleva **Ville Haran** hieno ”nelikulmainen huvila” tai **Tuomo Siitosen** uusimmassa kaksivuotiskatsauksessa esitelty hirsisauna.

Tarkempi tutustuminen arvioitavaan kirjaan paljasti, että näkemykseni luonnon helmassa asumisesta poikkeaa suuresti eurooppalaisista kollegoistamme, ja lukiessa aloin ymmärtää, miksi suomalainen lomarakentaminen ei ole toimittajia kiinnostanut: olemme metsäläisiä, ja sitä ”luonnon keskellä” asuminen ei keskisessä Euroopassa merkitse. Eurooppalainen luontosuhde on thoreaulaista: **Henry David Thoreaun** kuuluisa metsäläismökkihän sijaitsi todellisuudessa kahden ja puolen kilometrin päässä sivistyksestä, työnantajan vuokraamalla maalla.

Kirja koostuu kahdesta hyvin kirjoitetusta ja mielenkiintoisesta artikkelista, jotka yhdistävät arkkitehtuurin ja luontoon pakenemisen. Mukana on 20 huolella valikoitua rakennusta kaikkiaan 15 maasta. Rakennukset esitellään *Detail*-lehdestä tutulla tavalla, laadukkailla valokuvilla, lyhyellä selostuksella ja selkeillä pohja- ja leikkauspiirroksilla. Asemapiirroksien puuttuminen paljastaa sekin tavallaan kirjoittajien luontosuhteen. Ilmansuunnat on sentään miltei aina merkitty.

Luksusta ”villissä luonnossa”

Useimpia kirjan esittelemiä, monesti useillakin kylpyhuoneilla ja sisävessoilla varustettuja ”kesäkoteja” voi lähinnä kuvailla luksusasunnoiksi, jotka ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta täysin riippuvaisia ympäristön infrastruktuurista. ”Villi luonto” on rajattu rakennuksen ympäristöön, ja sitä voi katsoa terassilta eläintarhamaisesti. Paikalle pääsee autolla aivan viereen, ja isoimmissa rakennuksissa on palvelijoille omat kerrokset, kuten Studio MK27:n suunnittelemassa, Brasilian sademetsässä olevassa yksityistalossa.

Ranskalaisen **Christian Pottgiesserin** (architectureposSibles) Pariisin lähelle suunnittelemassa, modernia tai San Gimignanoa muistuttavassa viiden betonitornin linnoituksessa asutaan käytännössä maan alla mutta yövytään torneissa

JESSE KUROIWA

Colorado Building Workshopin vuoristomajoissa on käytetty materiaaleina raakalautaa ja peltiä.

– vanhemmilla ja kullakin perheen neljästä lapsesta on huone omassa tornissaan. Vanhempien tornista näkyy lohdullisesti Pariisin pilvenpiirtäjät, mikä huojentanee ”villissä luonnossa” asuvien mieltä. Mutta ei voi kiistää, etteivätkö esiteltävät rakennukset olisi kiinnostavia monelta kannalta: materiaaleiltaan, sijainniltaan, konseptiltaan ja asumisen oivalluksiltaan.

Sympaattisimpina kirjassa esitellyistä rakennuksista jäävät mieleen pienimittakaavaiset ja vaatimattomammat toteutukset, kuten Colorado Building Workshopin University of Coloradon arkkitehtikoulun opiskelijoiden suunnittelemat, **Le Corbusierin** *cabanonin* mieleen palauttavat tummat minimalistiset majat, jotka on tarkoitettu Coloradon vuoristossa 3 000 metrin korkeudessa työskenteleville. Toinen suomalaiseen makuun istuva toteutus on Crosson Architectsin suunnittelema, paikalle traktorilla vedetty harmaantuneesta puusta tehty noppamainen ja täysin suljettavissa oleva rantahuvila Uudessa-Seelannissa. Kiinnostavaa materiaalien käyttöä on tanskalaisessa Tegnestuen Vandkunstenin meriajokasjulkisivulla toteutetussa lomarakennuksessa.

Esa Laaksonen

Sandra Hofmeister (toim.): Bewohnte Natur – Living with Nature. Edition Detail 2018.

Townhouse Block, Berliini.

Komeaa ja toimivaa kaupunkiasumista

Viime vuosisadan kaupunkisuunnittelun uskotaan usealla taholla tukeutuneen lähinnä funktionalismin oppeihin. Toisinkin asian voi nähdä.

Kaupunkimaisuus käsitetään tietyissä suomalaisissa piireissä nykyisin melko yksioikoisella tavalla: tiiviinä ja syvärunkoisina umpikortteleina, joihin pitäisi rohkeasti lisätä kerroksia. Monilla tiivistämissuunnitelmilla ei kuitenkaan näy olevan laajemmin mitään esteettisiä päämääriä – toisin kuin noin sata vuotta sitten.

Myös 1900-luvulla harrastettiin kaupunkisuunnittelua, jonka pyrkimyksenä oli luoda toimintojen sekoittumista, sosiaalista avoimuutta, tilallisesti rajattuja ja määriteltyjä julkisia tiloja ja aukioita, kaupunkimaista arkkitehtuuria ja historiallisia viittauksia. Suunnitelmat osoittavat "kaupungin" ja kaupunkimaisen ympäristön kulttuurista ymmärtämystä.

Kapeasti ymmärretyn "ekologian" vuoksi ihmisten pitäisi muka äkkiä alkaa asua sullottuina aiempaa ahtaammin, hohkaavien paikoituskansien tai laatikkomaisten myymäläyksikköjen ympärillä. Hellekesänä 2018 moni suomalainen arkkitehti on toivottavasti alkanut pohdiskella parempia tapoja rakentaa – myös siten, että kuumentuvat kaupunkikorttelit voitaisiin helpommin pitää viileinä asua ja työskennellä, ilman riippuvuutta laajoista teknisistä järjestelmistä.

Vastauksia sadan vuoden takaa

Professori **Wolfgang Sonnen** yli 360-sivuinen teos *Urbanity and Density in 20th Century Urban Design* antaa pohdintoihin mainioita vastauksia – sadan vuoden takaa samoin kuin aivan vuosisadan lopulta.

Myös tiiviisti rakennetussa kaupungissa voi ja tulee olla vehreyttä, riittävästi puistoja, puiden lehvästöjä, avointa tilaa, vesipintoja ja -altaita sekä laajempia viheralueita ja laaksomaisia väyliä tuulenvireille. Uudenlaista ja laadultaan korkeatasoista urbaania muun muassa työväestölle olivatkin viime vuosisadan alussa luomassa arkkitehdit niin Berliinissä, Amsterdamissa, Kööpenhaminassa kuin Milanossakin, Wienistä puhumattakaan.

Ebenezer Howardin ja muiden kehittämän Garden Cities -liikkeen lisäksi tai ideologian vastakohdaksi pyrittiin luomaan oikeasti kaunista ja kaupunkimaista sekä "hygieenisesti" ja terveyttä edistäen toimivaa monipuolista korttelirakennetta, malliksi asti. Merkittävä esikuva oli muun muassa wieniläinen **Otto Wagner** oppilaineen, ja aihepiiristä on kirjoitettu useitakin kirjoja. **Camillo Sitten** teokset kuuluivat useiden kaupunkisuunnittelijoiden repertuaariin, mutta toisaalta ihanteina olivat barokin ajan aukiot ja niitä reunustavat komeat rakennukset. Berliinistä löytyy tuon ajan linjakkaita asuinympäristöjä myös ajalta ennen funktionalististen aatteiden voimistumista ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Elegantti ja katseenkestävä esimerkki on edelleen esimerkiksi Ceciliengärten Friedenaun kaupunginosassa.

Artikkelissaan 1800- ja 1900-luvun vaihteen urbanisti **Theodor Goecke** argumentoi kaupungin laidoille asuttamista vastaan seuraavasti (suomennos allekirjoittaneen): "– – työtätekevä luokka haluaa elää ja asua kaupungin tohinassa ja touhussa. Työläiset tuntevat olonsa kotoiseksi kadun vilinässä; he käyttävät asioidessaan ja tavaroita ja hyödykkeitä ostellessaan hyväkseen suuren yhteisön tuomia etuja ja täällä he voivat myös viihtyä ja voida mukavasti. Siksi monet jättävätkin maaseutumaisen elämän. Mikään ei voisikaan olla perverssimpää kuin haluta rakentaa työtätekevälle luokalle asuntoja kauas kaupungin sydämestä."

Kauneuden merkitys asuinympäristössä

Kirjan tekijä on koonnut valtavan määrän esimerkkejä myös toisen maailmansodan jälkeisistä kaupunkien eheyttämistoimista. Saamme kurkistaa myös Yhdysvaltoihin ja korkean rakentamisen problematiikkaan. Suomesta Sonne mainitsee **Eliel Saarisen** Munkkiniemi–Haaga-suunnitelman sekä Etu-Töölön yhtenäisen ja ryhdikkään keskiluokkaisen olemuksen, jossa hän huomaa myös hienostuneita vaikutteita **Heinrich Tessenowin** ajattelusta. Myös Vallilan kortteli numero 555 sekä **Armas Lindgren** ja **Bertel Jung** tulevat mainituiksi kirjan alkupuolella.

Teos vilisee nimiä, hankkeita ja kohteita, joista kaupunkisuunnittelun historian luennoilla tuskin on mainittu viime vuosikymmenillä sanaakaan, ainakaan Suomessa. Runsaan ja asiantuntevan tekstin kautta tulevat kuitenkin tutuiksi muun muassa Lontoon hienoimmat suuret asuinkorttelit ennen toista maailmansotaa, **Jože Plečnikin** urbaanit transformaatiot Ljubljanaan, samoin kuin pohjoismaiset tai italialaiset, näitä uudemmat kaupunkiaukiot.

1900-luku ei toden totta ollut pelkkää metsäkaupunkien ja jälleenrakennuskauden kuivakkaiden autokaupunkien tai karaktäärinsä puolesta rosvottujen pienempien taajamien rakentamista. Surkeaa kuitenkin on, että esimerkiksi Suomessa on tuhottu monia ruutukaavakeskustoja antamalla niiden uusiminen lamellitaloja pienimmän yhteisen nimittäjän mukaan toteuttaneiden rakentajien ja suunnittelijoiden vastuulle.

Kannattaakin panna merkille, että viime vuosisadan todelliset urbanistit ovat aivan tosissaan uudelleen ja uudelleen tähdentäneet kauneuden merkitystä ihmisten asuinympäristössä – mikä ei suinkaan tarkoita kertaustyylejä ja koristeita. Useat mainituista viime vuosisadan alkupuolen *reform block* -nimellä kulkevista kaupunkikortteleista edustavat edelleenkin komeaa ja toimivaa kaupunkiasumista.

Tarja Nurmi

Wolfgang Sonne:
Urbanity and Density in 20th Century Urban Design.
DOM publishers 2017.

ERIC ADLERCREUTZ

ARKITEKTENS PENNA MÖTER PAPPRET
ARKKITEHDIN KYNÄ KOHTAA PAPERIN

TECKNINGAR OCH RITNINGAR 1950-2018
LUONNOKSIA JA PIIRUSTUKSIA 1950-2018

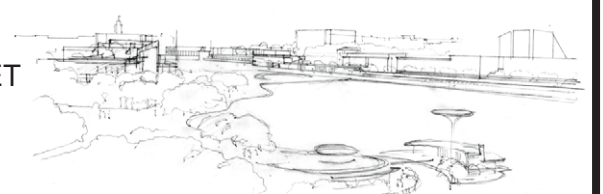

15.9 - 11.11.2018 PRO ARTIBUS GALLERI ELVERKET GUSTAV WASAS GATA 11 EKENÄS / TAMMISAARI

PENNAN SOM TANKENS REDSKAP
KYNÄ AJATUKSEN TYÖVÄLINEENÄ

SYMPOSIUM
VILLA SCHILDT 21.9 @13.30

INFO:
WWW.PROARTIBUS.FI

Luonnon monimuotoisuus kaiken lähtökohdaksi

Luonnon ja sen monimuotoisuuden tuhoutuminen on vähintään yhtä vakava uhka ihmiskunnalle kuin ilmastonmuutos. Maankäytön suunnittelussa voidaan vaikuttaa paljonkin luonnon monimuotoisuuden säilymiseen.

Luonnon monimuotoisuus heikkenee ihmistoiminnan leviämisen seurauksena. Suurimmat yksittäiset syyt ovat elinympäristöjen muuttuminen ja tuhoutuminen, liikakalastus ja -metsästys sekä yhä enemmän ilmastonmuutos: yhtä nopeaa muutosta ei ole tapahtunut ehkä koskaan, eivätkä lajit yksinkertaisesti ehdi sopeutua. Tutkijat puhuvatkin elämän historian kuudennesta sukupuuttoaallosta.

Luonnon monimuotoisuus tulisi turvata riittävän suurten luonnontilaisten alueiden verkostolla, jonka avulla lajit pystyvät leviämään ja turvaamaan riittävän geenivaihdon. Mitä rikkaampi luonto on geneettisesti ja lajivalikoimaltaan, sitä paremmin se kestää muutoksia. Suomen allekirjoittaman YK:n biodiversiteettisopimuksen mukaan maamme metsistä tulisi suojella vähintään 17 prosenttia. Nyt metsäluonnosta on Etelä-Suomessa suojeltu vain 2,3 prosenttia.

Koska suurten suojelualueiden perustaminen taajaan asutuille seuduille on käytännössä vaikeaa, kehitti edesmennyt akatemiaprofessori **Ilkka Hanski** kolmasosan kolmannes -säännön: suojelu on järkevää keskittää pienemmille laikuille niin, että koko alueesta, esimerkiksi kunnasta, lohvaistaan kolmasosa monimuotoisuusalueeksi ja sen sisältä suojellaan edelleen kolmannes pienempinä palasina – alueet ovat näin kyllin lähellä toisiaan, jotta eliöyksilöt voivat liikkua niiden välillä. Yksinäisillä pienillä suojelualueilla lajit eivät eristyksissä menesty ja monimuotoisuus surkastuu ajan oloon.

Ekosysteemipalvelut pelastettava

Kaupungeissa luonnon merkitys korostuu. Ilmastonmuutoksen vitsausten alla kaupunkivihreä tasaa äärevöityvän sään kielteisiä vaikutuksia, kuten rankkasateiden aiheuttamia kaupunkitulvia tai hellejaksoista koituvaa ylikuumenemista eli lämpösaarekeilmiötä. Kuumuuden takia Suomessakin kuolee vuosittain muutama sata ihmistä, hellekesinä enemmänkin.

Rehevä kaupunki kestää paremmin ilmastonmuutoksen vitsauksia kuin kivierämaa. Suuret katupuut viilentävät rakennuksia, eikä ilmastointia, joka kuluttaa energiaa ja lisää päästöjä, tarvita.

PEKKA HÄNNINEN

mood®

MOOD.FI

Setting the Mood

AKUSTIIKKA
OPASTEET
KUVATAPETIT
PIIRTOTAULUT
TEIPPAUKSET
VALAISIMET

Lisäksi kasvillisuus suojaa tuulelta ja puhdistaa ilmaa. Näitä luonnon tarjoamia hyötyjä kutsutaan ekosysteemipalveluiksi.

Viheralueet tarjoavat asukkaille virkistysmahdollisuuksia ja terveyshyötyjä. Tutkimusten mukaan jo pienellä oleskelulla luonnossa on positiivisia terveysvaikutuksia, ja autoimmuunisairaudet ovat yleisempiä alueilla, missä luontoa on vähiten. Rehevät pihat muodostavat oleellisen osan kaupunkien viheryhteyksistä. Monimuotoisista pihoista kirjoitin edellisessä numerossa (*au* 6–7/2018).

Jos turvaamme luonnon monimuotoisuuden kaupungeissa, myös ekosysteemipalvelut säilyvät. Luonto tuottaa ekosysteemipalveluita sitä paremmin, mitä monimuotoisempi se on.

Ripeät toimet käyttöön

Yksittäisessä rakennuksessakin voidaan edesauttaa luonnon monimuotoisuutta paikallisesti. Viherkatot ja -seinät lisäävät luonnon monimuotoisuutta kivierämaassa ja tarjoavat ihmisille ekosysteemipalveluita.

Rakennusmateriaalien valmistus aiheuttaa vääjäämättä tuhoa luonnossa, toiset enemmän ja toiset vähemmän. Monimuotoisuuden kannalta parempia vaihtoehtoja ovat kestävällä tavalla tuotetut uusiutuvat ja kierrätettävät materiaalit, joiden valmistus vie vain vähän energiaa. Vanhojen rakennusten korjaaminen ja erilaisten käytettyjen tai uusio-osien ja -materiaalien käyttö vähentävät neitseelliseen luontoon kohdistuvia paineita. Energiatehokkuus ja vähäpäästöiset energiamuodot edistävät luonnon monimuotoisuutta välillisesti hillitessään ilmastonmuutosta.

Ihminen on täysin riippuvainen luonnosta ja sen ekosysteemipalveluista. Ihmislaji kuolee muiden mukana sukupuuttoon hyvinkin nopeasti, mikäli luonnon monimuotoisuuden tuhoutumista ja ilmastonmuutosta ei kyetä pysäyttämään. Ripeillä toimilla pahin on kuitenkin edelleen vältettävissä. Tyhjien lupausten ja juhlapuheiden sijaan tarvitaan tekoja – niin pieniä kuin suuria.

Pekka Hänninen

Aiheesta lisää:
Ilkka Hanski: Tutkimusmatkoja saarille – luonnon monimuotoisuutta kartoittamassa. Gaudeamus 2016.
Mari Ariluoma & Varpu Mikola: Ekosysteemipalvelut aluesuunnittelussa – taustatietoa suunnittelijoille. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2017:2.

OSMO LAPPO
professori emeritus, arkkitehti SAFA

Kirmon vasen suora

Arkkitehti-lehti vuonna 1968

Vuonna 1968 alkoi auvoisasti **Kirmo Mikkolan** toinen vuosi *Arkkitehti*-lehden päätoimittajana. Toimituksella oli takanaan vuoden kokemus lehtityöstä. Lehden molemmat toimittajat – **Sakari Laitinen** ja **Matti Seppänen** – olivat edellisenä vuonna valmistuneet arkkitehdeiksi ja täyttivät nyt muodollisetkin vaatimukset. Hyvä oli jatkaa.

Ykkösnumeron alkajaisiksi lehti julkaisee kaksi tuoretta virkaanastujaisesitelmää, **Martti Jaatisen** ”Arkkitehtuurin mittakaava” sekä laatimani ”Joustavuuden vaatimus nykyajan arkkitehtuurin ongelmana” – ajankohtaisia teemoja tänäänkin. Julkaistuista projekteista mainittakoon **Timo Penttilän** komea Ratinan stadion Tampereella sekä **Aarne Ervin** Kemin uimahalli, joka selvästikin on sukua aiemmin rakennetulle Tapiolan hallille.

Lehti julkaisee kokonaisuudessaan **Reima Pietilän** näyttelyn *Vyöhyke – The Zone*, joka nähtiin Rakennustaiteen museossa Puistokadulla. ”Kahden kentän kohdatessa syntyvä rajaalue on vyöhyke”, määrittelee Reima esityksensä aluksi. Näyttävien planssien tueksi laaditut selitystekstit ovat Reiman omaperäistä uudiskieltä, jota en tosin nytkään ymmärrä. Lehden kantena on näyttelyplanssi numero 22 mustavalkoisena.

Lehden kakkosnumero on omistettu **Alvar Aallon** 70-vuotispäivälle. Taidehistorioitsija **Sigfried Giedion** (1888–1968) on kirjoittanut alkuun laajan artikkelin Aallosta. Siinä hän toteaa: ”Kohtalo on osoittautunut hänelle Suomessa suopeammaksi kuin hänen arkkitehtiedeltäjilleen muissa maissa, oli sitten kysymys Le Corbusier’stä, Walter Gropiuksesta tai Mies van der Rohesta.” He joutuivat omassa maassaan epäsuosioon, toisin kuin Aalto Suomessa.

Aallon töiden käsittelyn lisäksi Giedion muistelee monia henkilökohtaisia tapaamisiaan Aallon kanssa. He muun muassa toimivat 1940-luvun lopulla opettajina USA:ssa – Aalto M.I.T:ssä ja Giedion Cambridgessa – ja tapasivat usein **Walter Gropiuksen** kotona. Artikkeli *Arkkitehti*-lehdessä on Giedionin viimeisiä tekstejä – saman lehden loppusivuille on ehtinyt Alvar Aallon muistokirjoitus kriitikkoystävästään.

Aallon viimeisistä töistä ovat mukana muun muassa Rovaniemen ja Seinäjoen kirjastot, Västmanlands-Dala nation Uppsalassa, rakenteilla oleva Detmeronen seurakuntakeskus Wolfsburgissa sekä Riolan kirkon suunnitelma.

Kolmosnumero käsittelee asuntosuunnittelua. Aineiston koonnut Matti Seppänen on laatinut myös pääkirjoituksen. Hän toteaa: ”Elementtirakentamiselle on ollut leimaa-antavaa pohjaratkaisujen jäykkyys ja lopullisuus sekä mielikuvituksen puute toteutuksissa jopa monotoniaan asti. – – Asuntotuotannossa on tarjolla suuri vaara joutua yhdenmukaistavan standardisoinnin tielle, jossa yksilölliset poikkeavuudet koetaan häiritsevinä ja sen vuoksi tuomittavina.” Seppis ei suinkaan ollut ainoa, joka varoitteli elementtirakentamisen kaavamaisuudesta. Ja kuinkas sitten kävikään? 1970-luvun betonilähiöt tekivät jo tuloaan.

Lehdessä julkaistut viisi projektia ovat yksi- tai kaksikerroksisia asuinrakennuksia. Mukaan ei ole päässyt yhtäkään asuinkerrostaloa. Ja sama koskee lehden koko vuosikertaa! Ei nähtävästi löytynyt kunnon kamaa.

Nelosnumeron perusaineistona ovat SAFAn neuvottelupäivillä ”Loma-Suomi v. 2000” pidetyt alustukset ja esitellyt suunnitelmat. Numeron toimitustyöhön osallistui päivien johtaja

Olli Lehtovuori. Vieläköhän Ooke muistaa homman?

Lehti julkaisee kahdeksan eri alan ”ennustajan” punnitut puheenvuorot, joista tässä muutamia hajapoimintoja: ”Vuonna 2000 haluamme edelleenkin lomaa kolme viikkoa keskellä kesää, talviloma tulee entistä suositummaksi. – – Suomesta on muodostunut Euroopan kuntouttamisen kehto ja kalamiesten paratiisi. – – Suurten metsien lumous on jauhettu selluloosaksi ja pätkitty pinotavaraksi. – – Oluttakin saa ilman obligatorista plastikannosta ja ihme kyllä sievä tarjoilijatyttönen osaa jo enemmän kuin kolme sanaa englantia.”

Lehti julkaisee kolme projektia. Ne ovat **Jaakko Laapotin** Ounasvaaran motelli Rovaniemellä, **Erik Adlercreutzin** ja **Nils-Hinrik Aschanin** Motel Marine Tammisaaressa sekä **Ola Laihon** tanssilavan laajennus Yläneellä. Siihen aikaan jorattiin paljon! **Tapani Kansa** oli lavojen komeetta.

Lehden viitosnumeron aloittaa **Aarno Ruusuvuoren** Kluuvin virastotalon esittely. Talon korjaustyön ja uudelleenrakentamisen yhteydessä entisöitiin **Lars Sonckin** ja **Valter Jungin** vanha Privatbankenin pankkisali. Jugendsali toimi pitkään kaupungin edustus- ja näyttelytilana, muun muassa **J. S. Sirénin** upea näyttely (**Kari Kuosma**) järjestettiin siellä vuonna 1989. Sittemmin saliin ovat yleisöä houkutelleet vaihtuvat kahvilayrittäjät. Nykyisin putiikkia pitää Robert’s Coffee Jugend.

Lehdessä esitellään myös **Keijo Petäjän** Janakkalan kunnantalo ja **Erkki Karvisen** jo purettu Myllypuron ostoskeskus sekä toimistossani suunnitellut Kajaanin ja Säkylän ”korpivaruskuntien” keskukset. Kävin joku vuosi sitten Säkylässä **Timo Jeskasen** hienosti peruskorjaaman sotilaskodin uusissa avajaisissa. Ja hyvältähän se yhä maistui sotkun hillomunkki vanhan suussa.

Kuutosnumerossa Kirmo räväyttää. Hän julkaisee 25 sivun mittaisen ”globaalisen raportin”: kokoelman kuvia, lehtileikkeitä ja lyhyitä otteita artikkeleista, jotka käsittelevät maapallon tilaa, luonnonvarojen tuhlausta, saastumista, kehitysmaiden kurjuutta, asevarustelua, Vietnamin sotaa, rotusyrjintää jne. Noista tänäänkin vaivaavista ongelmista puuttuu vain ilmastonmuutos.

Poleemisen teemaosan on toimittanut erillinen työryhmä kansainvälisen kongressiraportin pohjalta. Lehti julkaisee myös aiheeseen liittyviä artikkeleita, joista mainittakoon **Jussi Kauton** ja **Tapani Launiksen** laaja liikkuvaa asumista käsittelevä kirjoitus sekä **Olli P. Heinosen** ja **Arno Savelan** projekti siirrettäväksi konttiklinikaksi.

Seuraava numero käsittelee Helsingin maalaiskunnan (Vantaan) ja Espoon kaupungin kaavoituksen ongelmia. Tuloksena on tuhti 60 sivun paketti kaavoitustietoa, johon en tällä haavaa jaksa syventyä. **Kaj Nyman** on kirjoittanut lehden johdantoartikkelin ”Yhdyskunta suunnittelijan ja päätöksentekijän armoilla”. Tosiasioihin pureutuva katsaus on edelleen täyttä tavaraa.

> ASUNTOTUOTANNOSSA ON TARJOLLA SUURI VAARA JOUTUA YHDENMUKAISTAVAN STANDARDISOINNIN TIELLE, JOSSA YKSILÖLLISET POIKKEAVUUDET KOETAAN HÄIRITSEVINÄ JA SEN VUOKSI TUOMITTAVINA.
> – MATTI SEPPÄNEN 1968

”Hullu vuosi 1968” ravisteli länsimaisia yliopistoja. Nuorison yhteiskunnallinen aktiviteetti purkautui vasemmistoradikalismiin, joka levisi kuin tauti. Se tavoitti myös Otaniemen. Kirmo kertoi pyytäneensä jo alkuvuodesta opiskelijoita mukaan koulutusta käsittelevän numeron toimittamiseen. A-kilta kokosikin tätä varten viisitoistapäisen toimituskunnan, jolle lopulta siirtyi kokonaan vastuu koulutusnumerosta. Vakituiset toimittajat eivät osallistuneet lainkaan numeron tekoon. Kirmon vallankumous – vai mitä?

Lehden kahdeksas numero koostuu kirjoituksista, joita ovat laatineet opiskelijat, opettajat, arkkitehdit ja toimittajat. Kritiikin kohteina ovat muun muassa yhteiskunnan eriarvoisuus, opetuksen epädemokraattisuus ja sen irrallisuus yhteiskunnan tarpeista, opetusmenetelmien vanhanaikaisuus. Aikamoinen sillisalaatti, jossa on mukana sekä asiallisia, voimakkaan yhteiskuntapoliittisia että kiihkon kuumentamia kannanottoja. Nyt lehteä lukiessani mieleen jäävät professorien **Olle Wåhlström** (Tukholma) ja **Nils-Ole Lund** (Aarhus) pedagogiseen realismiin pohjautuvat puheenvuorot. Yhtäkään oppilastyötä ei lehdessä ole mukana – harvinainen koulutusnumero siltäkin osin.

Hei Aarne, Mikko, Antti, Maisa ja Lauri, te jotka teitte ”Punaisen *Arkkitehdin*” toimitustyön ja taiton. Eikö olisi syytä pitää 50-vuotisbileet tuon ainutkertaisen ponnistuksen kunniaksi? Vastaavaa opiskelijaesiintymistä ei sittemmin ole *Arkkitehti*-lehden historiassa koettu.

Osmo Lappo

P.S. Keväällä 1968 valmistui arkkitehti Matti Suurosen Futuro-talo – nykyisin esillä Emmassa. Se ei ylittänyt Arkkitehti-lehden julkaisukynnystä.

Lähteet: Arkkitehti-lehti 1968, keskustelu Matti Seppäsen kanssa.

Haloo Helsinki!

Arkkitehtuurin uutisointi ja opetus on viime vuosina keskittynyt Kehä III:n sisäpuolelle, vaikka pinta-alana alue käsittää vain 0,4 prosenttia Suomesta. Hyvänä esimerkkinä ilmiöstä on Arkkitehtuurimuseon tämänhetkinen näyttely *Suomen arkkitehtuurin kaksivuotiskatsaus 2018*. Se on pääkaupunkikeskeisyyden riemuvoitto.

KUVAT: HELJÄ NIEMINEN

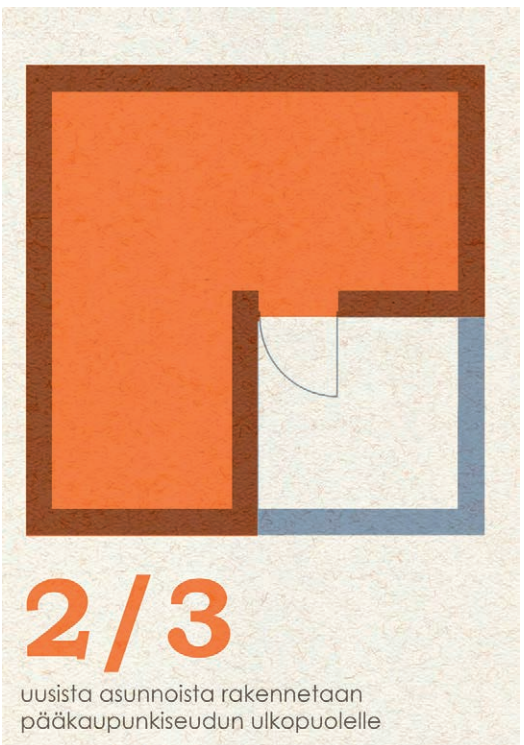

Näyttelyn kuudestatoista työstä neljätoista sijaitsee Suomessa ja näistä kolmetoista pääkaupunkiseudulla. Koko muussa Suomessa on näyttelyn perusteella nähtävästi viimeisten kahden vuoden aikana saatu rakennettua yksi savusauna.

Savusaunaa katsellessa itsetietoisen pääkaupunkilaisen maailmankäsitys alkaa vähän järkkyä. Mitä ne muun Suomen 4 350 000 muuta ihmistä ovat oikein puuhailleet?

Ajatus siitä, että pääkaupunkiseudun rakentaminen suhteessa muuhun Suomeen olisi näin suuressa roolissa, on pääkaupungin paisuttelua ja sen lisäksi valhe. Pelkästään vuonna 2017 Suomessa on alettu rakentaa noin 34 000 asuntoa, näistä pääkaupunkiseudulle 11 500. Muualla Suomessa on siis rakennettu viime vuonna kaksi kertaa enemmän kuin Kehä III:n sisällä.

Mitäs faktaa tämä nyt on? Eikö siellä pitänyt olla vain se yksi sauna?

Mutta eihän pelkästään määrällä ole väliä, entä laatu? Pääkaupunkiseudulla osataan tehdä parempaa arkkitehtuuria kuin siellä maalla. Kehä III:n ulkopuolellahan ne rakentavat vain latoja, joihin ne 22 500 asuntoa on survottu! Eivätkä ne käytä siellä kuulemma edes arkkitehteja!

Pahoittelut, mutta viimeinenkin tekosyy ja oljenkorsi on katkaistava. Kaksivuotiskatsaukseenkin valituista toimistoista yli puolet ovat suunnitelleet viimeisten kahden vuoden aikana merkittäviä kohteita myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle. Kyse ei ole siis siitä, etteikö huippuarkkitehtuuria pääkaupunkiseudun ulkopuolelle tehtäisi, siitä ei vain juuri *uutisoida* tai *opeteta* eli siitä ei laajemmin *tiedetä* tai päätetä *palkita*.

Tilanne ei voi olla näin paha, eihän?

Tasapainoisempaakin esilletuontia ja arvostelukykyä on toki osattu käyttää. Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto on jaettu nyt neljä kertaa, kerran ulkomaille, kerran pääkaupunkiseudulle ja kaksi kertaa muualle Suomeen. Palkinto-

> EIKÖ HELSINKILÄISTEN SAUNOMINEN KERTA KAIKKIAAN OLE TÄRKEÄMPI ASIA KUIN NAPAPIIRILÄISTEN POTKUPALLOILU?

määrät ovat tasapainossa alueille rakennettujen kohteiden määrän kanssa, suhde on poikkeuksellisen hyvin kalibroitu.

Jupina oli kieltämättä kova, kun vuonna 2016 palkinto meni Rovaniemen keskuskentän monitoimirakennus Railolle eikä paljon hypetetylle Hernesaarenrannan Löylylle. Eikö helsinkiläisten saunominen kerta kaikkiaan ole tärkeämpi asia kuin napapiiriläisten potkupalloilu?

Finlandia-palkinnon maantieteellisesti tasaisen jaon selittää se, että arkkitehtien tekemän esikarsinnan jälkeen lopullisen päätöksen palkinnosta tekee merkittävä vaikuttaja, tähän mennessä *ei kertaakaan arkkitehti*. Vaikuttaa siltä, että syväluotaavinta harkintaa lopullisen voittajan valinnassa osaavat käyttää muiden alojen ammattilaiset.

Miksi arkkitehdit eivät sitten itse opeta tai uutisoi pääkaupunkiseudun ulkopuolisesta arkkitehtuurista?

Arkkitehtien sisäpiirin syntymiseen Suomessa on vaikuttanut ensisijaisesti *koulutuksen periytyvyys*. Nuori, joka tulee akateemisesta perheestä, suorittaa arkkitehdin tutkinnon 13,3 kertaa todennäköisemmin kuin nuori ei-akateemisesta kodista.

Tämän lisäksi pitää ottaa huomioon myös alan sisäinen periytyvyys. Arkkitehtuuri on Suomen ammatillisesti periytyvin ala, piirit ovat siksi häkellyttävän pienet. Tässä pienessä piirissä arkkitehtuurin tiedotus on keskittynyt Helsinkiin, mikä kiihdyttää entisestään pääkaupunkiseudun paisutteluilmiötä muun Suomen kustannuksella.

Nöyrä ehdotus on, että arkkitehtuurin tiedottamisen, opettamisen ja palkitsemisenkin sisältöä voisi pyrkiä tasapainottamaan, ottaa huomioon koko Suomi. Eikä pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tarvitsisi hakea edes kahta kolmasosaa luentojen kohteista tai palkintoehdokkaista. Kolmasosakin olisi jo hyvä alku.

Havu Järvelä

Lähteet: Maanmittauslaitos, Suomen pinta-ala kunnittain 1.1.2018. Suomen tilastokeskus, ennakkoväkiluku alueittain 06/2018. Rakentaminen 2017–2018. Rakennusalan suhdanneryhmä 14.3.2017. Valtioministeriön julkaisu 14/2017. Osmo Kivinen & Juha Hedman 2016: Suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälinen taso on väitettyä parempi. Mahdollisuuksien tasa-arvo ja korkea osaaminen. Yhteiskuntapolitiikka 81, s. 87–96.

KORKEA RAKENTAMINEN 2018

SCANDIC PARK, HELSINKI 6.9.2018

PUHEENVUOROINA muun muassa

Keynote
Global Director for High Rise **Shonn Mills**, Ramboll Group

Dialogi: Korkean rakentamisen linjauksia
Arkkitehti SAFA **Kimmo Ylä-Anttila**, MY Arkkitehdit Oy
Kaupunkisuunnittelujohtaja **Timo Hintsanen**, Turku

Korkean rakentamisen työmaahaasteet ja logistiikka
Työpäällikkö **Jyrki Kanto**, Majakka ja Loisto, SRV Rakennus Oy

Icon Yunduan Tower, Chengdu – mitä opimme
Suunnittelujohtaja **Tuomas Silvennoinen**, PES Arkkitehdit

REDI: Arkkitehtuuri ja kaupunkikuva korkeassa rakentamisessa
Arkkitehti **Pekka Helin**, Helin & Co Architehdit

KOULUTUKSEN HINTA
SAFAn, RILin, MILin ja SuLVIn jäsenille 480 euroa + alv 24 %, muille 550 euroa + alv 24 %.

LISÄTIETOJA
Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

ril.fi/korkea2018 ja safa.fi

> PÄÄKAUPUNKIMME TUNNUSMERKKI, LUONNON JA RAKENNETUN YMPÄRISTÖN YHTEISPELI, ON UHATTUNA.

Kari Asikainen

”TUOLIN TAKAA”

Suomen Kulttuurirahaston Eminentia-apurahan tuella kirjoitettu omaelämäkerta on ilmestynyt. Julkistamistilaisuus Helsingin Akateemisessa kirjakaupassa 2. krs. 4.9.2018 klo 17. Kirja on ostettavissa Booky oy:n verkkokaupasta **booky.fi** tai hyvin varustetuista kirjakaupoista.

Pakinaa Helsingin kaavoituksesta

Konsultoin 1960-luvulla Helsingin tuoretta kaupunkisuunnitteluvirastoa. Tein yleiskaavallisen virkistys- ja luonnonaluesuunnitelman, johon kuului Keskuspuiston rajaus ja käyttö. Silloin oli ensimmäisenä virastopäällikkönä **Aarne Ervi** ja yleiskaavapäällikkönä **Jaakko Kaikkonen** – molemmat **Alvar Aallon** läheisiä avustajia. Lähtökohtana kaavoituksessa oli suomalainen ihminen täällä maailman toiseksi pohjoisimmassa harvaan asutussa maassa. Itsestään selvää oli myös keväisen ja syksyisen auringonvalon saaminen jokaiseen asuntoon, asutuksen erottelu liikenneväylistä, meidän kulttuurillemme luonteenomainen omakotitaloasutus ja metsäkerrostalolähiöt. Pormestari **Teuvo Aura**, joka silloin oli Asuntoreformiyhdistyksen puheenjohtajana, piti ihmislähtöistä asuntorakentamista pääkaupunkipolitiikan keskeisenä aiheena.

Tältä pohjalta syntyi myöhemminkin paljon kelvollista asuinympäristöä, kuten Malminkartano sekä Vuosaaren aurinko- ja kanavaranta. Niissä on mallikelpoinen luonnon ja ihmiskäden rakentaman miljöön yhteispeli. Torpparinmäen länsipuolen Ylä-Fallin pientaloalue on suomalaishenkistä korkeatasoista täydennysrakentamista.

Nyt 50 vuoden jälkeen Helsingin kaupunkisuunnittelussa puhaltavat uudet tuulet. Jo melkein valmiiksi rakennettuun pääkaupunkiin halutaan tuottavuuden perusteella asuttaa 200 000 uutta ihmistä muun muassa liikenneväylien varteen. Tämä tavoite romuttaa monilta osin Ervin aikaiset ihmislähtöiset näkemykset, ja pääkaupunkimme tunnusmerkki, luonnon ja rakennetun ympäristön yhteispeli, on uhattuna. Se on ainoa Helsingin erikoispiirre, joka erottaa sen myönteisesti muista Euroopan isoista kaupungeista.

Kaavoituksen uutta suuntaa edustaa Jätkäsaari. Nyt muodissa olevat umpikorttelit ovat pahimmillaan esimerkiksi Wienin 1930-luvun tunnettujen suurkortteleiden irvikuvia, lähinnä valokuiluja. Kerrostalomiljöötä elävöitetään kummallisilla kattoasuntolaatikoilla. Tuulisessa Jätkäsaaressa jos missä olisi sen sijaan toivonut kaavoittajalta Bolognan ja Bernin Kramgassen tapaista läpimenevää arkadikatujärjestelmää.

Tietysti harkittu täydennys- ja uudelleenrakentaminen varsinkin metsälähiöissä ja pohjoisilla omakotitalovaltaisilla pientaloalueilla on järkevää: palvelutaso voidaan säilyttää ja toivon mukaan saada monipuolisuutta asumamuotoihin ja asuntokokoihin. Maankäyttötehokkuuden nosto 0,4:ään edellyttää pientaloalueiden kylämäisen luonteen säilyttämiseksi pelisääntöjä ja korkeatasoista asuntosuunnittelua.

Viheralueelle rakentamisen vaihtoehtona on rakennetun ympäristön selvä rajaus luonnonalueisiin, varsinkin mereen, järeämmällä rakentamisella. Mereen rajauksen esimerkkinä on kantakaupungin Pohjois-Satamaranta ja Vuosaaren aurinkoranta.

Länsimetro on avannut silmät: pääkaupunkiseutu on jo nyt moninapainen – sen kaupunkikeskuksia ovat Matinkylä, Tapiola–Otaniemi, Leppävaara, Tikkurila ja Kerava–Järvenpää. Helsingin stadi on yksi niistä sellaisille, jotka arvostavat urbaania pöhinää ja alakerran lattekahvilassa istumista.

Olli Lehtovuori

VAIKUTA SAFASSA asettumalla ehdolle!

Marraskuussa valitaan jäsenet SAFAn liittovaltuustoon kaudelle 2019–2021. J**os olet kiinnostunut kehittämään SAFAn toimintaa, asetu ehdokkaaksi!** Nyt on viimeinen hetki ryhtyä valmistelemaan vaaliteemoja ja koota ryhmä. Ketkä tahansa kuusi SAFAn jäsentä, joilla on oikeus osallistua vaaliin, voivat perustaa valitsijayhdistyksen ja asettaa ehdokaslistan. **Myös opiskelijat saavat äänestää ja asettua ehdokkaaksi omilla listoillaan!** Perusta siis oma valitsijayhdistys tai ota yhteyttä perinteisiin ryhmiin .

Liiton jäsenellä on vaalissa äänioikeus, mikäli hän on tullut liiton jäseneksi tai opiskelijajäseneksi ennen vaalivuoden kesäkuun loppua eikä ole menettänyt jäsenoikeuksiaan sen jälkeen. Äänestämään päästäkseen on pitänyt myös maksaa edellisen vuoden jäsenmaksurästit 31.5.2018 mennessä.

VAALIAIKATAULU

Ehdokaslistat SAFAn toimistoon	**10.9.** mennessä
Valitsijayhdistyksiltä vaalimateriaali verkkojulkaisua varten	**20.9.** mennessä
Ehdokaslistojen julkistaminen	**27.9.**
Äänestys (sähköisesti)	**17.–31.10.**
Vaalin tulosten julkistus verkossa	**2.11.**
Uusi liittovaltuusto kokoontuu	**10.12.**

Vaaliopas 2018 lomakkeineen löytyy SAFAn verkkosivuilta www.safa.fi. Seuraa vaalitiedotusta *au*:ssa ja verkossa!
Lisätietoja SAFAn liittovaltuustovaalista: vaalit@safa.fi, puh. 040 7240 971.

Ehdokaslistojen allekirjoituksineen tulee olla SAFAn toimistossa viimeistään 10.9. klo 15.00.

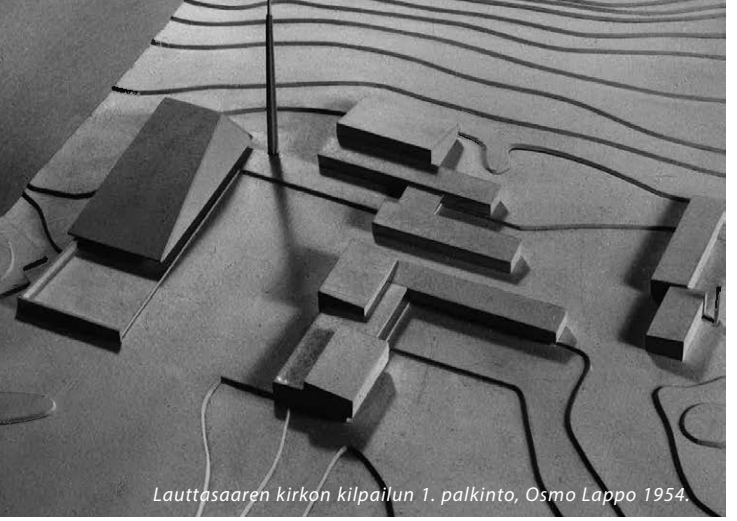

Lauttasaaren kirkon kilpailun 1. palkinto, Osmo Lappo 1954.

Toteutumattomat

Mitä yhteistä on Kansaneläkelaitoksella, Lauttasaaren kirkolla, Kirkkonummen kunnantalolla, Kemin kulttuurikeskuksella, Kontulan kirkolla, Rakennustaiteen museon laajennuksella, Suonenjoen kauppalantalolla ja Jyväskylän kaupunginkirjastolla – vain muutamia mainitakseni?

Niiden kaikkien suunnittelusta on pidetty yleinen arkkitehtuurikilpailu, mutta ensimmäisen palkinnon saanutta ehdotusta ei koskaan toteutettu. Minulle – ja ehkäpä jollekin muullekin – heräsi muutama vuosi sitten kysymys: miksi ei?

Seuraavassa tiivistelmä kolmesta keskustelusta.

Lauttasaaren kirkon kilpailu

Lauttasaaren kirkon kilpailussa ensimmäisen palkinnon sai **Osmo Lappo**, mutta hanke toteutettiin **Keijo Petäjän** lunastuksen saaneen ehdotuksen pohjalta. Kilpailun voittajan Osmo Lapon mukaan Keijo Petäjän ehdotusta ei voitu sääntöjen mukaan palkita, koska kirkkosali alitti kilpailuohjelman edellyttämän koon. Tämä puolestaan johtui siitä, että Petäjä oli valinnut kirkkosalin suunnan toisin kuin muut kärkipään kilpailijat. Palkintolautakunnalta hyvän kritiikin saanut ehdotus oli kuitenkin kilpailun järjestäjän mieleen ja johti toteutukseen, jossa Petäjä joutui kääntämään kirkkosalin samaan suuntaan kuin muissakin ehdotuksissa.

Tämän jälkeen Osmo Lappo kutsuttiin yhdeksi kilpailijaksi Herttoniemen kirkon ja seurakuntakeskuksen kilpailuun. Hän voitti kilpailun, ja kohde toteutettiin hänen ehdotuksensa mukaan. Vasta hankkeen loppuvaiheessa tilaajalle selvisi, ettei Lappo kuulunut kirkkoon.

Kemin kulttuurikeskuksen kilpailu

Kemin kulttuurikeskuksen kilpailussa ensimmäisen palkinnon sai **Jan Söderlund**, toisen palkinnon **Aarne Ervi**, joka suunnitteli keskuksen ensimmäisen toteutetun vaiheen, uimahallin. Kemin kaupunki järjesti kulttuurikeskuksen yleisen arkkitehtuurikilpailun Meripuistokadun länsipäähän lähes rantatonteille. Paikka oli kaupungissa kiistanalainen muun muassa keskustaan nähden syrjäisen sijaintinsa vuoksi.

Kilpailun ratkettua kaupunki oli tiedustellut sekä Söderlundilta että Erviltä valmiutta laatia varsin lyhyessä ajassa, muistaakseni kahdessa kuukaudessa, ensiksi rakennettavan uimahallin pääpiirustukset. Ervillä, jolla oli toimisto, oli tähän valmius. Söderlundilla vastavalmistuneena arkkitehtina, vielä Ruusuvuoren toimistossa työskentelevänä, ei ollut toimistoa eikä mahdollisuutta vastata myöntävästi. Janne kertoi tämän kohdatessamme sattumalta Tehtaankadulla ja totesi suunnilleen sanatarkasti: ”…mutta tuleehan niitä uusia kilpailuja”. Ja juuri Jannen kohdalla tämä piti erityisen hyvin paikkansa!

Uimahalli toteutettiin Ervin toimiston suunnitelmien pohjalta, lähes Tapiolan hallin kopiona. Kirjaston ja teatterin käsittävä kulttuurikeskus toteutettiin myöhemmin toiselle tontille keskustaan torin laitaan Söderlundin toimiston suunnittelemana.

Kontulan kirkon kilpailu

Kontulan kirkon kilpailussa ensimmäisen palkinnon sai **Björn Krogius**, mutta toteutus tehtiin **Käpy** ja **Simo Paavilaisen** toisen palkinnon saaneen ehdotuksen pohjalta. Björn Krogiuksen mukaan työtä ei annettu hänen toteutettavakseen, koska hän ei tuolloin kuulunut kirkkoon. Tämä puolestaan johtui siitä, että kilpailuohjelmassa oli lauseke, jonka mukaan työn saattoi saada vain kirkkoon kuuluva suunnittelija. Kirkkoon liittyminen olisi muuttanut tilanteen, mutta sitä ei Krogius periaatteellisista syistä tehnyt.

Ironista tapauksessa on edellisen lisäksi se, että Nalle kuului SAFAn kilpailuvaliokuntaan, joka hyväksyi kilpailuohjelman ja sanotun ehdon, mutta hän ei ollut mukana kilpailuohjelmaa käsitelleessä ja sen hyväksyneessä kokouksessa. ”Jos olisin ollut paikalla, en olisi tietenkään voinut hyväksyä ohjelmaa”, sanoo hän. Niinpä työn saivat tehdäkseen toisen palkinnon saaneet arkkitehdit Käpy ja Simo Paavilainen.

Outoa on kuitenkin se, että Krogiuksen ja **V.-P. Tuomisen** yhteinen toimisto suunnitteli samaan aikaan Helsingin Itäkeskuksen kirkkoa ja monitoimitaloa yleisen arkkitehtuurikilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta. Tämän vuoksi Krogius ei ottanut Kontulan kirkon kilpailuohjelman lauseketta tosissaan kilpailua tehdessään. Krogius liittyi myöhemmin kirkkoon.

Syitä ensimmäisten palkintojen toteutumattomuuteen on monia, ja mielestäni se ansaitsisi perusteellisen selvityksen esimerkiksi SAFAssa tai akateemisena jatko-opintotutkimuksena.

Matti Seppänen

Kesällä otsikoihin nousivat ajankohtaiset arkkitehtuurinäyttelyt ja kulttuuriperintö. *Helsingin Sanomissa* julkaistiin arviot Alvar Aallon asuntosuunnittelua esitelleestä *Asuntomme probleemina* -näyttelystä ja Arkkitehtuurimuseon *Kaksivuotiskatsaus*-näyttelystä. Kulttuuriperinnön suojelu oli esillä muun muassa *HS*:n Kaarin Taipaleen haastattelussa ja *Kalevan* uutisoinnissa Oulun entisen opetusviraston purkutöistä.

HELSINGIN SANOMAT 22.7.

Kauneuden takia vanhoja taloja ei tarvitse suojella – kulttuuriperinnön tähden täytyy, sanoo arkkitehti Kaarin Taipale:

”'Rakennussuojelu on vähän samanlainen asia kuin naisten asema: sen puolesta täytyy jokaisen sukupolven käydä uusi taistelu. Aina ollaan purkamassa isien perintöä, sen arvoa ei ymmärretä läheltä katsottuna. Kysymys on ajallisista kerrostumista, ei kauneudesta', Taipale painottaa. – – Historian tuntemusta kaivattaisiin Taipaleen mielestä nytkin. 'New Yorkissa pilvenpiirtäjät ovat pääkaduilla, mutta sivukaduilla on 3–4-kerroksisia rivitaloja. On lapsellista hokea, että kaupunkirakentamisen pitäisi olla aina korkeaa ja tiivistä. Pariisin korttelit ja Helsingin Kallio ovat mahdollisimman tiivistä kaupunkirakentamista', Taipale vertaa.”

KALEVA 29.6.

Entisen opetusviraston purkutyö Kasarmintiellä suututti arkkitehdit – ”Tämä on suoraan sanottuna skandaali”:

”Vuonna 1909 rakennettua entistä opetusviraston kiinteistöä saneerataan Kasarmintiellä palveluasumiseen. 'Toimenpiteet ovat ylimitoitettuja suhteessa suojellun rakennuksen kulttuurihistorialliseen ja arkkitehtoniseen arvoon. Ihmetyttää, miksi käyttötarkoitukseksi on sallittu asuminen. Jos se olisi jotain muuta, korjaukset olisivat todennäköisesti paljon kevyempiä', sanoo Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFAn puheenjohtaja **Pia Krogius**.

HELSINGIN SANOMAT 23.7.

Asumisen parantamisessa pitäisi kuunnella Alvar Aaltoa – Kaikkialla maailmassa operoinut arkkitehti ei ollut profeetta omalla maallaan:

”Olen usein miettinyt, miksi arkkitehdit pitkälti sivuutettiin elementtituotannon alkuvaiheissa ja 1960–70-lukujen suuren kaupungistumisaallon rakentamisessa. – – Aalto ei kuitenkaan ollut silloinkaan passiivinen: hänen ehdotuksensa sekä Stensvikin (Kivenlahden) että Gammelbackan kerrostaloista mukailevat maaston muotoja ja osoittavat, että jopa elementtituotannon alkuvaiheen edellytyksillä olisi ollut mahdollista tehdä vaihtelevampaa asuntotuotantoa, jos olisi haluttu. Aalto ei kuitenkaan enää ollut muodissa kotimaassa. Jos Aallon ideoita olisi kuunneltu, voisi senkin ajan jälki olla ainakin osittain vaihtelevampaa”, **Paula Holmila** kirjoittaa.

HELSINGIN SANOMAT 6.8.

Suomessa on menossa kiihkeä rakennuskausi, ja siksi Arkkitehtuurimuseon katsaus kahteen menneeseen vuoteen yllättää suppeudellaan:

”Mutta kolmihenkinen jury – portugalilainen **Gonçalo Byrne**, tekniikan tohtori **Anni Vartola** ja arkkitehti **Maire Mattinen** – on valinnut hyvin. Mukana on myös edustavia otoksia korjausrakentamisesta – korjausrakentamisen osuushan on rakentamisesta nykyään huomattava. Se ulottuu jo 60–70-lukujen rakennuksiin. – – Kun ottaa huomioon, miten paljon nyt rakennetaan, olisi järkevää tehdä seuraavasta katsauksesta kattavampi spektaakkeli jossain huomattavasti suuremmassa tilassa, kuten Taidehallissa tai Kaapelitehtaalla,” Paula Holmila arvioi.

Toivetehtäviä ja täydennyskoulutusta – nuorten arkkitehtien urakysely

SAFAn hallituksen ammattipoliittinen jaos toteutti toukokuussa urakyselyn nuorille, 2–7 vuotta sitten valmistuneille arkkitehdeille. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa nuorten arkkitehtien sijoittumista alalle, heidän työtehtäviään ja arkkitehtikoulutuksen antamaa pohjaa näihin tehtäviin.

Aaltolaiset aktiivisimpia vastaajia

Kyselyyn oli tutustunut 75 henkeä (noin 20 % vastaanottajista), ja vastauksia saatiin yhteensä 57. Vastaajista puolet oli valmistunut Aalto-yliopistosta (50 %), reilu neljännes Tampereen teknillisestä yliopistosta (27 %) ja viidennes Oulun yliopistosta (21 %). Vastaajista yksi oli valmistunut ulkomailla.

Lähes poikkeuksetta kaikki vastaajat olivat suorittaneet sekä kandi- että maisterivaiheen samassa yliopistossa. Tämä vahvistaa edelleen käsitystä suomalaisesta arkkitehtitutkinnosta yhtenä kokonaisuutena kaksivaiheisuudesta huolimatta.

Vastaajat olivat valmistuneet tasaisesti 2–5 vuotta sitten, ja selkeä enemmistö (64 %) oli käyttänyt opintoihinsa yli 7 vuotta. Aalto-yliopistosta valmistuneista arkkitehdeista vain viidennes (22,2 %) oli käyttänyt opintoihinsa 7 vuotta tai alle, kun vastaava määrä Oulussa oli 46 % ja Tampereella 53 %. Koulukohtaiset erot selittyvät osittain sillä, että kyselyyn vastasi eniten Aalto-yliopistosta valmistuneita.

Nuoret unelmatöissään?

Alan jo pitempään jatkunut hyvä työllisyystilanne näkyi myös kyselyyn vastanneiden työllistymisessä niin opintojen aikana kuin valmistumisen jälkeen. Opintojen aikana kaikki vastaajat olivat olleet alan töissä, keskimäärin vajaat 4,5 vuotta.

Vastaajista 75 % työskenteli tällä hetkellä työmarkkinoilla palkansaajina ja lähes saman verran (74 %) uudisrakentamisen suunnittelutehtävissä. Merkittäviä maantieteellisiä tai koulukohtaisia eroja ei tässä kohtaa juurikaan ollut. Vapaakenttävastauksissa todettiin myös, että edes kolmen vuoden poissaolo työmarkkinoilta ei ollut vaikuttanut työllistymiseen tai asemaan osaavana suunnittelijana.

Kun verrattiin vastaajien tämänhetkisiä työtehtäviä heidän opintojen aikaisiin toiveisiinsa tulevaisuuden työtehtävistä, suurimmalla osalla toiveet olivat toteutuneet. Vastaajista 77 % ilmoitti yhtenä tulevaisuuden toivetyötehtävänään olleen uudisrakentamisen suunnittelutehtävät. Koulukohtainen hajonta myös tässä kohtaa oli vähäinen.

Suosituimmat toivetehtävät noudattivat pitkälti arkkitehtikoulujen koulutuskokonaisuuksia: muut suosituimmat tehtävät olivat kaupunki- ja yhdyskuntasuunnittelu (30 %) sekä korjaus- ja käyttötarkoituksen muutossuunnittelu (30 %). Nämä vastasivat suoraan vastaajien opintojen painotuksia.

Arkkitehtuuriopintoihini kului vuosia yhteensä:

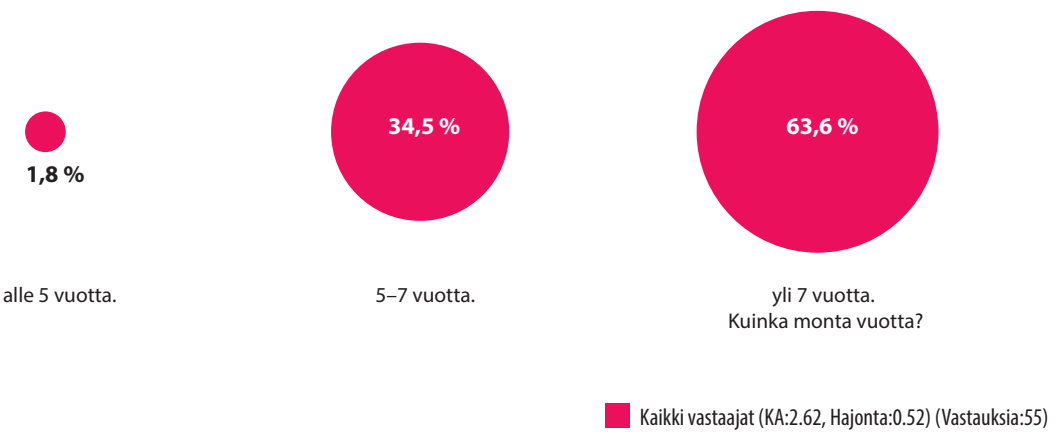

Kehittyminen kiinnostaa

Kyselyn mukaan vuoden 2010 jälkeen valmistuneilla arkkitehdeilla on selkeä ja realistinen kuva oman osaamisensa ylläpitämisestä ja kehittämisestä myös tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Kyselyyn vastanneista 30 % oli suorittanut muita tutkintoja tai opintokokonaisuuksia ennen tai osana arkkitehtitutkintoa. Mukana oli erityisesti muita rakennusalan tutkintoja, kuten DI-tutkinto ja rakennuspiirtäjän tutkinto, mutta myös erillisiä opintokokonaisuuksia, kuten kauppakorkeakoulun akateeminen yrittäjätutkinto. Osalla vastanneista oli opintoja tai tutkinto täysin muulta alalta, kuten lääketieteestä tai musiikista.

Vastaajista vajaa kolmannes (30 %) oli jo ehtinyt hankkia lisäosaamista valmistumisen jälkeen täydennyskoulutuksen muodossa, ja reilu neljännes (26 %) oli aikeissa hankkia. Täydennyskouluttautuminen koski erityisesti suunnitteluohjelmistoja ja pääsuunnittelua. Vastaajista 65 % ilmoitti toiveestaan laajentaa tulevaisuudessa osaamistaan erityisesti pääsuunnittelukoulutuksella.

Pääosin tyytyväisiä urakehitykseen

Valmistumisen jälkeen puolella vastaajista (50 %) oli ollut 2–3 työpaikkaa, ja vajaa puolet (44 %) oli työskennellyt samassa työpaikassa koko ajan. Opiskeluaikojensa toivetyötehtävissä työskenteli 75 % vastaajista, mutta näistä reilulla neljänneksellä (26 %) ajatus oli opintojen jälkeen muuttunut ja he olivat aikeissa siirtyä tulevaisuudessa muihin tehtäviin. Mahdollisista uusista työtehtävävaihtoehdoista erottuivat ainoastaan pääsuunnittelu- sekä tutkimus- ja kehittämistehtävät.

Koulukohtaisista tuloksista vain Oulun tulokset poikkesivat jonkin verran keskimääräisistä vastauksista. Vastaajista, jotka työskentelivät parhaillaan opiskeluaikaisessa toivetehtävässään (25 %), puolet olivat aikeissa siirtyä muihin työtehtäviin tulevaisuudessa.

> SUOSITUIMMAT TOIVETEHTÄVÄT NOUDATTIVAT PITKÄLTI ARKKITEHTIKOULUJEN KOULUTUSKOKONAISUUKSIA: MUUT SUOSITUIMMAT TEHTÄVÄT OLIVAT KAUPUNKI- JA YHDYSKUNTASUUNNITTELU SEKÄ KORJAUS- JA KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOSSUUNNITTELU.

Kyselyn lopuksi vastaajilta tiedusteltiin asteikolla 1–10 heidän omaa arviotaan siitä, millaiset valmiudet arkkitehtitutkinto oli antanut heidän toimimiseensa nykyisissä tehtävissään ja oman uransa kehittämiseen toivottuun suuntaan. Yleisarvosanaksi molemmissa kysymyksissä tuli 7, kun taas yksittäiset arvosanat jakautuivat välille 3–10. Koulukohtaisia eroja ei näissä vastauksissa käytännössä ollut, ja tulosta kokonaisuudessaan voidaan pitää tyydyttävänä.

Jaos kiittää kaikkia kyselyyn osallistuneita arvokkaista vastauksista, joita hyödynnetään muun muassa SAFAn vaikuttamistyössä ja arkkitehdeille suunnatun täydennyskoulutuksen suunnittelussa.

Pia Selroos
ammattipoliittisen jaoksen sihteeri

Kyselyn tulokset löytyvät SAFAn verkkosivuilta www.safa.fi > Koulutus.

Työskentelen tällä hetkellä tehtävissä, joihin opiskeluaikoina tähtäsin.

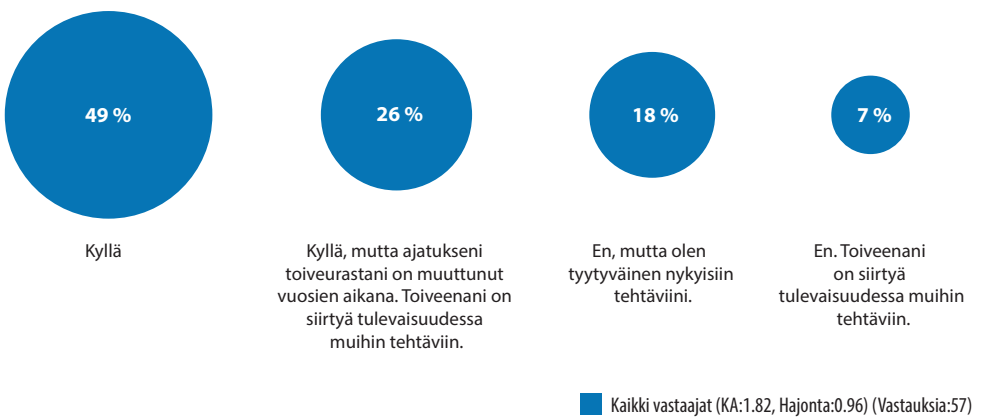

ARKKI TEHTUURI KILPAILUT

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

	ALOITUS	SISÄÄNJÄTTÖ
Lappeenrannan Raatihuoneen kortteli	18.6.2018	**8.10.2018**
Senaatintorin valaisinpylväs	2.7.2018	**15.10.2018**
Lappeenrannan Sammonlahden koulu	**31.8.2018**	**30.11.2018**
Asuntoreformi Helsinki – Asuminen 2020	**3.9.2018**	**14.12.2018**
Kouvolan Sakaristonmäen alue	**10.9.2018**	**20.12.2018**
Sastamalan ydinkeskustan ideakilpailu	**10/2018**	**1/2019**

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

Helsinki High-Rise, *suunnittelu- ja toteutuskilpailu*	24.1.2017	16.5.2017
Asuntoreformi 2018	28.2.2018	28.5.2018

KUTSUKILPAILUT

Ouluhallin peruskorjaus ja laajennus, *suunnittelu- ja toteutuskilpailu*	30.5.2018	27.8.2018
Turun Ratapiha	15.5.2018	**14.9.2018**
Laitilan seurakuntatalo	5.4.2018	**30.9.2018**
Jyväskylän Hannikaisenkatu 27-29	7.6.2018	**17.10.2018**
Tapiolan kulttuurikeskus ja Kulttuuriaukion ympäristö	21.6.2018	**26.10.2018**
Kaleva-Hakametsä -paikalliskeskus, ***hankintailmoitus elo-syyskuussa***	**10/2018**	**12/2018**

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA*: www.hankintailmoitukset.fi,* SIMAP*: simap.ted.europa.eu*

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi/kilpailut

Asuntoreformi Helsinki – Asuminen 2020

Yleinen arkkitehtuuri- ja ideakilpailu
3.9.–14.12.2018

Kilpailun avajaisseminaari pidetään 7.9.2018 klo 12–16 Sitra Auditoriossa Ruoholahdessa, Itämerenkatu 11–13. Eurooppalaisia ajankohtaisia asumisen teemoja sekä puurakentamista tulevat esittelemään puhujat Zürichistä, Berliinistä ja Kööpenhaminasta. http://asuntomessut.fi/tulevat-messut/kaupunkielamaa/seminaarit/

Kilpailuohjelma liitemateriaaleineen sekä lisätietoa 3.9.2018 klo 12:00 alkaen osoitteesta www.asuntoreformi2020.fi

Helsinki A! Ympäristöministeriö Miljöministeriet Ministry of the Environment

SUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISILTAPÄIVÄT 2018

RIL ja SAFA järjestävät syksyn 2018 aikana suunnittelijoille kolme iltapäivätilaisuutta vastikään muuttuneista tai muuten ajankohtaisista aiheista. Luennoitsijoina toimivat aihepiiriensä johtavat suomalaiset asiantuntijat. Koulutukset järjestetään Helsingin Kampissa (Lapinlahdenkatu 1 B, koulutustila Joutsen) kello 13–17.

25.9. Suunnittelijan palopäivä
Luennoitsijana toimitusjohtaja **Juha-Pekka Laaksonen**, L2 Paloturvallisuus Oy

30.10. Suunnittelijan CE-merkinnät
Luennoitsijana N. N. , Rakennusteollisuus Oy

28.11. KSE 2013 – suunnittelijan sopimusehdot
Luennoitsijana Legal Counsel **Kalle Kärkkäinen**, Sweco Industry Oy

Ilmoittautuminen ja lisätietoa: *www.safa.fi > Koulutus* ja Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi tai 041 528 2952.
Syksyn 2018 osallistumismaksut: RILin, SAFAn ja SIOn jäsenille 280 euroa + 24 % alv.
Muille 320 euroa + 24 % alv. Hinnat sisältävät luennot, luentoaineiston sekä iltapäiväkahvin.

ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE

ti–su 11–18 ke 11–20
Kasarmikatu 24 Helsinki
puh. 045 7731 0474

sisäänpääsy 10/5/0 €
yhteislippu Designmuseon
kanssa 15 €/Museokortti

mfa.fi
Instagram
Facebook
Twitter

AVAUTUU SYYSKUUSSA

Iso ja pieni sali 26.9.2018–24.2.2019

INTERPLAY OF CULTURES
25 vuotta globaalin kestävyyden ja humanitaarisen kehityksen koulutusta Aalto-yliopistossa

Näyttely esittelee Euroopan ulkopuolista todellisuutta käsittelevän koulutusohjelman historiaa, teoreettista viitekehystä ja pedagogisia lähestymistapoja. Interplay of Cultures tuo museoon tunnelmia eri kohdemaiden kulttuureista, ja esittelee opiskelijoiden suunnitelmia ja toteutuneita projekteja. Keskiöön nousee arkkitehdin kasvutarina tiedostavaksi, vastuunsa tuntevaksi ammattilaiseksi, sekä pohdinta arkkitehdin ammatin vastuusta ja arvoista globalisoituvassa maailmassa.

Avajaisluento tiistaina 25.9. kello 17
Tomà Berlanda: *Cultural Interplays Between Empathy and Respect*
Tomà Berlanda on Venetsiassa 1976 syntynyt, laajan kansainvälisen kokemuksen omaava arkkitehti ja tutkija. Hän toimii parhaillaan arkkitehtuurin professorina ja on arkkitehtuurin, suunnittelun ja geomatiikan korkeakoulun johtaja Kapkaupungin yliopistossa. Vapaa pääsy.

Avajaiset 25.9. kello 18
Näyttelyn avaavat arkkitehti, tekniikan tohtori Hennu Kjisik, ja arkkitehti Veikko Vasko. Kjisik ja Vasko ovat yhdessä vetäneet viidentoista vuoden ajan Aalto-yliopiston arkkitehtiosastolla City in Crisis -nimistä studiota, jonka kohdemaina ovat olleet Senegal, Benin ja Kambodzha. Avajaisvieraita viihdyttää Jori Hulkkonen Trio.

KIERTONÄYTTELYT

Arktisia unelmia – Lapin varhaista matkailuarkkitehtuuria
7.9.2018–27.1.2019, Arktikum, Rovaniemi

Viiva, tila ja väri. Sakari Laitisen konstruktioita
27.9.2018–4.1.2019, Alvar Aalto -museo, Jyväskylä

Suomen arkkitehtuuria. Katsaus 2018
15.11.2018–20.1.2019, Alvar Aalto -museo, Jyväskylä

TAPAHTUMAT

Kaupunkielämää Jätkäsaaressa
Asuntomessut 1.–9.9.2018

Arkkitehtuurimuseo on mukana uudenlaisessa kaupunkitapahtumassa, joka nostaa esiin kaupunkiasumisen uusia innovaatioita ja näyttää asumisen arkea ja juhlaa jätkäsaarelaisten näkökulmasta. Tarkemmat tiedot julkaistaan museon verkkosivuilla www.mfa.fi.

Arkkitehtuurimuseo on mukana
Habitare-messuilla 12.–16.9.2018

Habitaren vuoden 2018 teema *Roots – Pintaa syvemmälle* korostaa asioiden aitoutta ja persoonallisuutta. Arkkitehtuurimuseon osastolla on esitellään Katsaus 2018 kohteita. Lisäksi museon arkistonhoitaja Elina Standertsjköld kertoo lauantaina 15.9. kello 11.30 ohjelmalavalla museon kuva-arkiston kokoelmasta ja sen konservoinnista. Samalla tarjoutuu tilaisuus tutustua Adoptoi piirustus -hankkeeseen.

Open Studios 13.–14.9.2018

Open Studios avaa jälleen ovet Helsingin kiinnostavimpiin työtiloihin. Helsinki Design Weekin, Arkkitehtuurimuseon ja Mushrooming-työhuoneverkoston järjestäminä iltoina luovien alojen sekä arkkitehtuurin edelläkävijät avaavat toimistojensa ovet ja kertovat toiminnastaan. Luvassa on inspiroivia kohtaamisia sekä monipuolista ohjelmaa kahden illan ajan. Helsinki Design Week | Open Studios

Lasten Designviikko Kaupunginmuseolla:
Rakennetaan talo! 14.9.2018 klo 9–16

Lapsille suunnattu työpaja Rakennetaan talo! toteutetaan medialeikki-metodia käyttäen. Työpajassa tuotetaan Kromakee-nukkekoti-lavastetaloja, joilla voi leikkiä. Taloista muodostuu kokonainen kylä. Rakennetuissa kromakee-taloissa ja tiloissa kuvataan videoita lasten toteuttamista leikeistä. Videoista editoidaan katseltava videoteos työpajan yhteyteen. Valmistuneita taloja voi lunastaa itselleen työpajan jälkeen. Ohjaaja: Markus Renvall / Arkkitehtuurimuseo. Helsinki Design Week | Lasten designviikko

LAURA MENDELIN

Kalle Euro ja Sofia Amberla.

ATL

ARKKITEHTI-
TOIMISTOJEN
LIITTO

ATL uusi ilmeensä

Uudistuva ATL julkaisi kesällä uuden ilmeen ja verkkosivut. Viestintää ja edunvalvontaa toiminnassaan vahvistava arkkitehtitoimistojen etujärjestö haluaa ilmeellään korostaa alan visuaalisuutta ja toimia jäsentoimistojen yhdistäjänä, kannustajana ja kehittäjänä.

Uudet verkkosivut julkaistiin heinäkuun alussa. Kolmiportaisen uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa julkaistiin julkiset sivut. Niillä viestitään suurelle yleisölle ja sidosryhmille järjestöstä, sen tavoitteista ja suomalaisista arkkitehtitoimistoista. Mukana on myös uutishuone, josta löytyy liiton omat ja muut kiinnostavat tapahtumat sekä uutena palveluna arkkitehtuuriin ja arkkitehtitoimistoihin liittyvät uutiset mediapoimintoina. Uutiset kannattaa käydä lukemassa päivittäin.

Loppusyksystä julkaistaan verkkosivujen uudet jäsenpalvelut. Sivuille kootaan muun muassa juridisia ja vakuutuksiin liittyviä palveluita, malleja ja sopimuksia sekä ATL:n toimintajärjestelmä. Näistä kerromme lisää, kun seuraava vaihe valmistuu.

Kolmannessa vaiheessa julkaisemme toimistoesittelyt. Tämän vaiheen muotoa ja toteutustapaa vielä selvitellään, mutta tavoitteena on, että julkaisu on keväällä 2019.

KÄY TUTUSTUMASSA WWW.ATL.FI

YHDISTÄVÄ

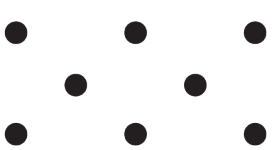

KANNUSTAVA

KEHITTÄVÄ

TUOMO KANERVA

Matti Kanerva 1957–2018

Arkkitehti Matti Kanerva kuoli äkillisesti 20.4.2018 Espoossa. Hän oli 61-vuotias, syntynyt 14.2.1957 Vaasassa.

Matti oli taitava piirtäjä jo koulupoikana, ja hän kuvasi mieluiten erilaisia humoristisia tilanteita. Ihmisluonnon lempeä ja tarkkasilmäinen dokumentointi johti ensin sarjakuvan ja myöhemmin elokuvan pariin.

Matti Kanerva menestyi vuonna 1976 järjestetyssä Nuorison Taidetapahtuman elokuvakilpailussa, ja arkkitehtiopintojen myötä alkoi aktiivinen aika Teekkarien elokuvakerho Montaasissa ja kerhon piiristä syntyneessä Lähikuva-tuotantoyhtiössä. Hän kunnostautui monissa tehtävissä kameran takana ja edessä, muun muassa kokoillan elokuvan *Kirjeen* pääkuvaajana ja kiitosta saaneena näyttelijänä elokuvassa *MP – minä pelkään*. Matti oli myös teekkaripiireissä kulttimainetta nauttivan *Uhka Otaniemessä* -elokuvan keskeisiä tekijöitä. Matin monipuolinen luovuus ja innostus näkyivät myös niin pienlehden tekijänä kuin rockbändin laulusolistina. Kaveripiiriä elähdyttivät hänen *Tuntematon sotilas*- ja *Elmo*-tietokilpailunsa.

Matti Kanerva valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta Otaniemestä vuonna 1988 diplomityöaiheenaan Liedon keskustan uudistaminen. Siihen liittyvästä arkkitehtuurikilpailusta Matti oli saanut lunastuksen ehdotuksellaan *Kirkko keskellä kylää*.

1980-luvun lopulla Matti Kanerva osallistui hyvällä menestyksellä useisiin arkkitehtuurikilpailuihin yhdessä arkkitehtipuolisonsa Pirjon kanssa. Vuonna 1988 perustettiin yhteinen toimisto, minkä lisäksi Matti opetti TKK:n arkkitehtiosastolla. Oman toimiston suunnittelutyöt olivat monipuolisia ja ulottuivat pientalosuunnittelusta kaavoitushankkeisiin. Matin kiinnostus kaupunkisuunnittelua kohtaan tuli usein ilmi aihetta käsittelevissä, innostuneissa keskusteluissa. Pilke silmäkulmassa hän muisti aina todeta juuri kaavoittajan olevan se jumalasta seuraava.

Vuosina 2003–2009 Matti Kanerva työskenteli Vihdin kunnan kaavoitusarkkitehtina ja sen jälkeen Sipoossa kaavoituspäällikkönä. Sipoossa hän oli keskeisessä roolissa nostamassa asemakaavoitusta uudelle, nopean kasvun mahdollistavalle tasolle. Matti oli laajalti arvostettu ammattilainen ja lämmin, humoristinen esimies, joka piristi työyhteisöä muun muassa vankalla annoksella *Kummeli*-huumoria.

Matti ja Pirjo suunnittelivat ja toteuttivat yhteisen kodin Espooseen 1990-luvun alussa lasten ollessa pieniä. Molemmat lapset ovat perineet luovan kipinän, Tuomo veneiden ja Tuuli arkkitehtuurin parissa. Matille jo lapsuudesta rakas kesäpaikka Puumalassa on toiminut koko perheen ”puuhamaana”. Vuosien varrella on rakennettu saunaa, mökkiä ja aittaa. Rakentelun ja saunan lämmityksen ohella Matti väritti perheen ja ystävien elämää mukaansatempaavilla tarinoilla, kekseliäillä jekuilla ja ”Erkki E. Kastikkeen” ruokaherkuilla.

Pirjo Pekkarinen-Kanerva,
Markku Oikkonen ja Jarkko Lyytinen
Kirjoittajat ovat Matin puoliso,
ystävä ja työtoveri.

Aino Kallio-Ericsson 1917–2018

Arkkitehti Aino Kallio-Ericsson kuoli Helsingissä 28.5.2018 vain kolme päivää 101-vuotispäivänsä jälkeen. Kuukautta aikaisemmin kansallisena veteraanipäivänä 27.4. tasavallan presidentti myönsi hänelle Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin toiminnasta lottana muun muassa Mikkelin sotasensuurissa ja Autokenttävarikko I:ssä talvisodan ja jatkosodan aikana. Hänet siunattiin 8.6. lähimpien omaistensa ja ystäviensä saattamana Kulosaaren Leposaaren kappelissa.

Aino Kallio-Ericsson syntyi Mikkelissä 25.5.1917. Ylioppilaaksi hän pääsi Mikkelin Suomalaisen Tyttökoulun yksityisiltä jatkoluokilta vuonna 1937. Samana syksynä hän aloitti arkkitehdin opinnot Helsingissä. Hyvänä piirtäjänä arkkitehdin ammatti oli hänelle selvä valinta. Diplomiarkkitehdin tutkinnon hän suoritti TKK:ssa sotavuonna 1943. Diplomityönä oli Taiteenkokoilijan asunto Kulosaareen professori J. S. Sirénin ohjauksessa arvosanalla 9 ½.

Vuonna 1945 hän avioitui majuri Gunnar Ericssonin kanssa, ja perheeseen syntyi tytär Eva. Avioliitto kesti Gunnarin kuolemaan saakka vuonna 1975.

Opiskeluaikana ja vuosina 1943–1946 Kallio-Ericsson työskenteli muun muassa Alvar Aallon, Viljo Revellin ja Jussi Paatelan toimistoissa sekä lyhyen jakson Ruotsissa. Vuodesta 1950 lähtien hän harjoitti itsenäistä arkkitehdin työtä mutta oli myös yhteistyössä arkkitehti Veli Paatelan, Reino Koivulan sekä Tyyne ja Reino Lammin-Soilan kanssa. Arkkitehti Veikko Malmion kanssa hän suunnitteli Maunulan 400-vuotiskotisäätiön vanhustentalon, joka valmistui vuonna 1953. He voittivat kohteesta järjestetyn suunnittelukilpailun vuonna 1951.

Oman toimiston Kallio-Ericsson perusti vuonna 1962 ja piti sitä aina vuoteen 1986 saakka. Hänen toimistossaan vallitsi aina lämmin ja kodikas tunnelma. Kiireenkin keskellä muistettiin viettää rentouttavia yhteisiä hetkiä.

Aino Kallio-Ericssonin merkittävin työ on Helsingin ranskalais-suomalainen koulu Laivurinkadulla vuodelta 1957 (nykyinen Eiran aikuislukio). Rakennus esiteltiin kansainvälisessä naisarkkitehtien näyttelyssä Pariisin Pompidou-kulttuurikeskuksessa vuonna 1978.

Kallio-Ericssonin suunnittelema Formes Finlandaises -näyttelyhuoneisto Pariisissa valmistui vuonna 1963, ja 1960-luvun alkupuolella toteutettiin Helsingin Aleksanterinkadulla sijaitsevaan entisen Yhdyspankin pankkisaliin tyylikäs H-Gafé sekä Fredrikinkadun varrelle moderni H-Grilli-ravintola.

Mittava ja haastava työ oli Lars Sonckin suunnitteleman Kulosaaren Rantahotellin (1917) muuttaminen Wihuri-konsernin pääkonttoriksi vuosina 1964–1965. Ähtärin aluesairaala asuntoineen sekä Erik Bryggmanin 1940-luvulla suunnitteleman Mäntän aluesairaalan peruskorjaus ja laajennus toteutettiin 1960-luvun lopulla.

Pitkään päivätyöhön sisältyi runsaasti yksityistaloja, sisustuksia, liike- ja teollisuusrakennuksia eri puolille maata sekä asuinrakennuksia muun muassa puolustusministeriölle. Arkkitehdin ammatti oli Kallio-Ericssonille tärkeä, ja hän työskenteli piirustuspöydän ääressä vielä yli 70-vuotiaana. Piirustuskokoelmansa hän lahjoitti vuonna 1992 Arkkitehtuurimuseolle.

Kallio-Ericsson rakasti luontoa. Hän viihtyi sienimetsässä vielä yli 90-vuotiaana, ja meri oli hänelle tärkeä elementti. Myös hyvien ystävien seura oli hänelle merkittävä osa elämää. Perhe harrasti ulkomaanmatkailua, ja monet matkat suuntautuivat Pohjoismaiden lisäksi Ranskaan, Espanjaan, Italiaan ja Kreikkaan. Viimeisen Kreikan-matkansa hän toteutti 90-vuotiaana.

Kallio-Ericsson oli jäsenenä Suomen naisarkkitehtien yhdistys Architectassa, joka kutsui hänet kunniajäsenekseen vuonna 2002. Puheenjohtaja Susan Niemelän mukaan hän oli aktiivinen ja kunnioitettu jäsen, jonka seurasta yhdistyksen jäsenet saivat usein iloita erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Vuonna 1999 Amanda Eskola haastatteli Kallio-Ericssonia Rakennustaiteen Seuran toimeksiannosta. Haastattelu on talletettu äänitteenä Arkkitehtuurimuseon kirjastoon.

Aino sai elää pitkän ja onnellisen elämän. Häntä jäävät kaipaamaan tytär perheineen, kuten myös monet ystävät, yhteistyökumppanit ja toimistossa työskennelleet.

Pertti Vaasio

Kirjoittaja oli Ainon työtoveri vuosina 1964–1978.

MONIPUOLISIA OSAAJIA TIIMIIN

HAETAAN KOKENUTTA PROJEKTIARKKITEHTIA JA MUITA SUUNNITTELURYHMÄN JÄSENIÄ MONIPUOLISIIN TEHTÄVIIN HOTELLI-, KOULU- JA ASUINRAKENNUSKOHTEIDEN PARISSA

MARKKU.PUUMALA@HEIKKINEN-KOMONEN.FI / PUH. 0103 210 414

HEIKKINEN + KOMONEN

Haemme vaativiin asuntosuunnittelutehtäviin

ARKKITEHTIA ja KOKENUTTA ARK.YO:TA

Edellytämme Archicad-mallinnustaitoa.

Arvostamme tietomalli- ja 3d-kokemusta

Vapaamuotoiset hakemukset 7.9. mennessä:
jukka.kahkonen@a6oy.fi

ARKKITEHTIRYHMÄ A6 OY
Pursimiehenkatu 29 A 00150 Helsinki

PIRKANMAA

Pirkanmaan liitto hakee määräaikaiseen

SUUNNITTELU-ARKKITEHDIN TOIMEEN

maankäytön suunnittelun asiantuntijaa.

Hakemukset 5.9.2018 mennessä. Katso lisää osoitteesta: **www.pirkanmaa.fi**.

Hakuilmoitus kokonaisuudessaan: http://www.pirkanmaa.fi/blog/2018/08/08/pirkanmaan-liitto-hakee-suunnitteluarkkitehtia-3/

PIRKANMAAN LIITTO

Lisää työpaikkoja:
www.safa.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. (09) 6801 368
tilitoimisto@apalvelu.fi

Arkkitehti

HUS

vakinaiseen tehtävään
HUS Tilakeskuksen
hankesuunnitteluyksikköön 1.10.2018
alkaen tai sopimuksen mukaan.

Työavain 180001BB.

Haku päättyy 12.9.2018.

Lisätietoa:
arkkitehti Salla Itäaho,
p. 050 427 9229 tai
arkkitehti Tuija Ylä-Rautio,
p. 050 383 8670.
www.hus.fi/tyopaikat

HUS on kansainvälisesti arvostettu erikoissairaanhoidon osaaja. Tuotamme palveluja lähes 1,6 miljoonalle asukkaalle ja vastaamme monien erityisalojen sairaanhoidosta valtakunnallisesti. Palveluksessamme on yli 22 000 ammattilaista. **Tervetuloa edelläkävijöiden joukkoon!**

HUS on savuton.

Etsimme arkkitehtiä ja suunnittelupäällikköä!

Arkkitehti - Hyvinvointitilat, Kempele
Toimit asiakasvastuullisena suunnittelijana. Tehtävänäsi on luonnos- ja rakennussuunnittelu hankekehitysvaiheessa. Olet avainroolissa varmistamassa hankkeiden toteutumisen sekä rakennuksien arkkitehtonisen ja toiminnallisen toimivuuden.

Suunnittelupäällikkö - Koulu- ja päiväkodit, Kempele
Varmistat, että projektilla on kokonaistaloudelliset ja sopimuksen mukaiset suunnitteluratkaisut ja vastaat asiakkaiden kanssa tehtävistä hyväksyttämisprosesseista. Yhteistyö suunnittelukumppaneiden kanssa.

Kysy lisää: Marko, 040 773 9406 tai
tutustu lehto.fi/meille-toihin

LEHTO
TALOUSOHJATTUA RAKENTAMISTA

Jyväskylässä asuu 140 000 tyytyväistä asukasta ja vuosittain väkiluku kasvaa noin 1 400 uudella jyväskyläläisellä. Kansainväliseen ja elävään yliopistokaupunkiimme halutaan tulla asumaan, viihtymään, opiskelemaan ja liikkumaan. Muuttohalukkuudessa olemme Suomen toiseksi halutuin kaupunki. Puhdas, Jyväskylän seutua ympäröivä huikea järviluonto, vilkas kävelykeskusta, tasokkaat ja turvalliset asuinalueet ja lähellä olevat palvelut tekevät Jyväskylästä suositun kotikaupungin eri elämänvaiheissa.

Arkkitehti ja kaavasuunnittelija

Haemme asemakaavoitukseen positiivisia ja vuorovaikutteisia kaavoituksen ammattilaisia, jotka haluavat olla mukana kehittämässä tulevaisuuden kaupunkia.

Katso lisätietoja ja jätä hakemuksesi 21.9.2018 klo 14 mennessä.

www.jyvaskyla.fi/rekrytointi

JYVÄSKYLÄ

Kaupunkiympäristön suunnittelu/Asemakaavoitus

PROJEKTIARKKITEHTI 1-337-18

Tampereen kaupunki kasvaa näkyvästi tulevinakin vuosina. Kehittämis- ja yhteistyöhalukkaalle, kokeneelle **PROJEKTI-ARKKITEHDILLE** on tarjolla kiinnostavia ja monipuolisia töitä uudistuvassa kaupungissa ja työympäristössä.

Lisätietoja: Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen, puh. 040 800 4908 ja Yhdyskuntasuunnittelupäällikkö Hanna Montonen, puh. 040 8016952.

Hakuaika tehtävään päättyy 19.9.2018

Katso tarkemmat kuvaukset ja hakuohjeet: www.tampere.fi/tyo

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kaupunkiympäristön suunnittelu/Rakennusvalvonta

LUPA-ARKKITEHTI 1-335-18

Lupa-arkkitehdin tehtäviin kuuluu mm. rakennusvalvontaviranomaiselle määrättyjen tehtävien valmistelu ja täytäntöönpano, neuvonta, hankkeiden rakennustekninen tutkinta, kaavoituksen toteutuksen valvonta sekä kaupunkikuvan valvonta.

Lisätiedot: Lupa-arkkitehti Annika Alppi, puh. 040 806 2639.

Hakuaika päättyy 1.10.2018.

Katso tarkemmat kuvaukset ja hakuohjeet: www.tampere.fi/tyo

TAMPEREEN KAUPUNKI

ESPOO
ESBO

Tervetuloa joukkoomme

Rakennusvalvontakeskus osallistuu toimivan, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luomiseen. Se ohjaa ja neuvoo rakentamista ja sen vaikutusta ympäristöön, ohjeistaa suunnittelua ja päättää rakentamisen lupa-asioista. Keskuksen toimintaa ohjaa rakennuslautakunta.

HAEMME RAKENNUSVALVONTAKESKUKSEEN

KAUPUNKIKUVA-ARKKITEHTIA

Työavain 4-124-18

vakinaiseen virkaan 1.10.2018 alkaen tai sopimuksen mukaan. Kaupunkikuva-arkkitehti toimii kaupunkikuvatoimikunnan toiminnan koordinaattorina ja sihteerinä, osallistuu lupavalmisteluun ja päättää omalta osaltaan kaupunkikuvaan vaikuttavista luvista sekä toimii rakennuslupapäällikön sijaisena. Lisäksi kaupunkikuva-arkkitehti seuraa kaavoitusta ja yleisten alueiden rakentamista ja antaa näistä tarvittaessa lausuntoja.

Tarjolla on mielenkiintoiset ja haastavat työtehtävät, joiden sisältöön ja laatuun voit itse omalla työpanoksellasi ja aktiivisuudellasi vaikuttaa.

Täytä hakemus 17.9.2018 klo 15.45 mennessä osoitteessa

espoonrekry.fi

Lahdelma
& Mahlamäki
architects

Haussa Revit-taitoinen

ASUNTOSUUNNITTELUN OSAAJA

Tehtäviin kuuluvat

- **Projektinvetovastuu asuntosuunnitteluhankkeissa**
- **Kasvavan asuntosuunnitteluyksikkömme kehittäminen**

Edellytämme monipuolista kiinnostusta ja kokemusta asuntosuunnittelusta

CV/ansioluettelo pyydetään lähettämään sähköpostitse: **rekry@arklm.fi**

Lisätietoja: Petri Saarelainen
+358 10 315 4326
www.arklm.fi

Ark7

arkkitehti,
pääsuunnittelija

Haemme kahta arkkitehtia projektinvetotehtäviin. Punavuoressa sijaitseva toimistomme on keskittynyt asuntorakentamishankkeisiin sekä näihin liittyvään kaavoitukseen. Hakijan kokemus liike- ja korjausrakentamisesta katsotaan myös eduksi. Lisätietoa www.ark7.fi

Työskentelemme Archicadilla.

Hakemukset palkkatoivomuksineen osoitteeseen mikko.rosti@ark7.fi

Yhteydenotot: Vesa Laukkanen / 050 413 1085 tai
Mikko Rosti / 050 596 1114

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt, 3D-tulostus

Member+
Member+ on A-lomien uusi jäsenetupalvelu. Rekisteröidy ja hyödynnä palvelut www.memberplus.fi.

Tuetut lomat
Yhteistä aikaa perheille, hyvinvoinnin tukea työttömille ja hyvää oloa senioreille.

Hostellit
Hostellijärjestön jäsenedut akavalaisten käytettävissä. Edullista ja yhteisöllistä hostellimajoitusta jäsenhintaan. www.hostellit.fi.

A-lomat ry
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
p. 09 4270 1040
info@a-lomat.fi
www.a-lomat.fi
www.intervac-homeexchange.com

AXOR

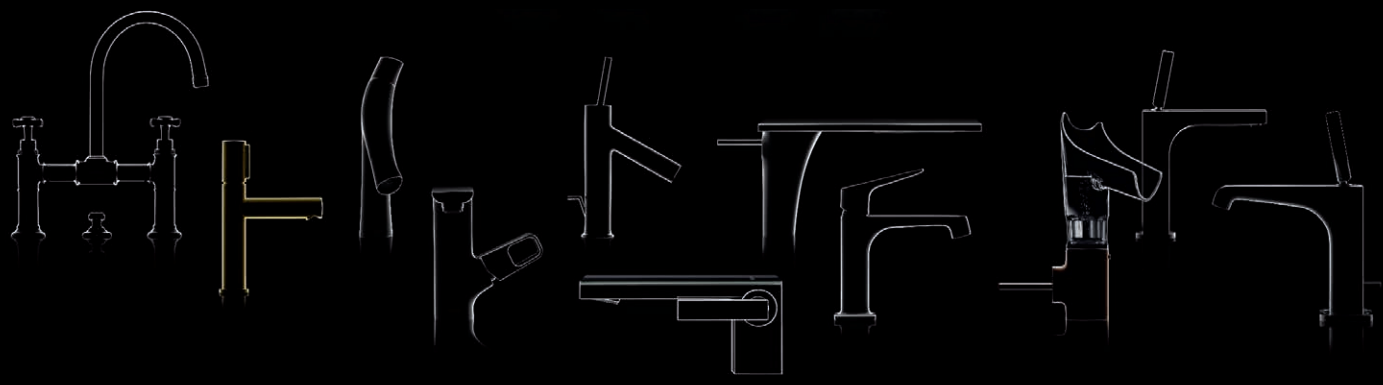

@ HABITARE 2018 6c49

25 YEARS AXOR.
PERSONALITY. PERFECTION.
IN THE BATHROOM.

AKL
Posti Oy

Posti Green

Fakro-kattoikkunoissa yhdistyvät energiatehokkuus, helppokäyttöisyys ja turvallisuus. Vitrean laaja tuotevalikoima kattaa kattoikkunat kalteville ja tasaisille katoille, lisävarusteet ja asennussarjat. Standardikokojen lisäksi kattoikkunat voidaan valmistaa myös asiakkaan tarvitsemassa koossa. Kaikkiin malleihin on saatavana sähköinen avausmekanismi. Erittäin energiatehokkaalla U8 Thermo-mallilla päästään jopa 0,58 U-arvoon.

VITREA
ERIKOISLASIT

Lisätietoja:
www.vitrea.fi
09 8190 450